

AREGGEL

Ára 24 fillér

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., ROKK SZILÁRD-UTCA 19

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
TELEFONJAI: JÓZS. 443-26, JÓZS. 334-42

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 3 pengő. Egyes szám ára 30 Groschen 4 dinár, 120 líra, 3 francia frank

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTANTÓL REGGELIG: JOZSEF 303-30, JOZSEF 310-16

VI. évfolyam

Budapest, 1927 november 14

46. szám

Vasárnap Párisban letartóztatták de Fallois szenátor öccsét, George Fallois-t is

Marinkovics külügyminiszter vasárnap kijelentette Párisban: Jugoszlávia arra törekszik, hogy Magyarországhoz a legbarátságosabb viszony szálai fűzzék

A francia diplomáciát idegessé teszi, hogy Magyarország Genfben fölveheti a trianoni szerződés revíziójának kérdését

„Belgrád és Páris együtt van olyan érték Magyarország számára, mint Róma egyedül“
— ez a francia külügyminiszterium véleménye

Páris, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)
A „Temps“ vasárnapi száma Marinkovics külügyminiszter hosszabb nyilatkozatát közli, amely békeszerető kijelentéseivel nagyon kedvező fogadtatásra talált mértékadó francia politikai körökben.

— Szilárd meggyőződésem — mondja a jugoszláv külügyminiszter —, hogy

Jugoszlávia viszonya Olaszországhoz a jövőben rendkívül kedvezően fog alakulni.

A szerződés újból aláhúzza Jugoszlávia békepolitikáját. Ugy Jugoszlávia, mint Olaszország részére csak hasznos lehet, ha a két állam felőlös politikai tényezői nyíltan és közvetlenül megbeszélnek egymással a függőben levő politikai kérdéseket és Jugoszlávia készenlül erre.

Jugoszlávia arra törekszik, hogy Magyarországhoz is a legbarátságosabb viszony szálai fűzzék.

Ezt a törekvést elősegíti, hogy a két országnak sok közös érdeke van.

A „Matin“ szerint Marinkovics nem Rómánál utazik vissza Belgrádba.

A francia-jugoszláv szerződés kibővítésére az olasz kormánytól kell kiindulnia a kezdeményezésnek.

Egy ilyen kezdeményezés esetében Marinkovics szívesen bocsátkozna tárgyalásokba Mussolinivel.

A Reggel tudósítója a Quai d'Orsayhez közelítő helyről azt az információt kapta, hogy a francia-jugoszláv szerződéstől nagyon jelentős hatást várnak Magyarország jövő politikájára.

A jugoszláv-francia szerződés aláírása fölülően egybeesik az olasz hajóhadnak

Tangerben való demonstratív megjelenésével.

A tangeri statutum revízióját követeli Mussolini ma, holnap. tán a szíriai mandátum vagy egy volt német afrikai kolónia átengedését fogja követelni és e részleges revíziókat könyönyen követheti az általános revízió kérdésének fölvetése. A francia diplomáciát már a gondolat egymaga is idegessé teszi, hogy

Magyarország a közeljövőben fölveheti Genfben, olasz és német támogatással, a népszövetségi paktum 19. szakasza alapján, a trianoni szerződés revíziójának kérdését.

Ezért remélik Párisban, hogy a gyors ellenkezés, amellyel a francia politika Mussolini tangeri terveit ellensúlyozza és az a természetes fölbátorodás, amellyel Belgrád a francia támogatásban bíva, Olaszországgal szemben, Magyarországon is megveszi a hatását. Biznak abban, hogy Budapesten illetékes körök boldoguljanak.

Belgrád és Páris együtt van olyan érték Magyarország számára, mint Róma egyedül.

Bodrero olasz követ Rómából visszautazott Belgrádba

Róma, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)
Bodrero tábornok, belgrádi olasz követ, aki az utóbbi napokban több ízben folytatott megbeszélést Mussolini miniszterelnökkel a jugoszláv-francia szerződés következtében előállott új helyzetről, vasárnap visszautazott Belgrádba. Sella albániai olasz követ jelenleg szintén Rómában tartózkodik, hogy átvegye a kormány új utasításait és valószínűen a hét elején utazik vissza Durazzóba.

Leborulni

A bűvészinás földidézte a szellemet és nem tudja a flaskóba visszagyömöszölni. Kossuth, Kossuth, Kossuth, Kossuth Lajos lobog és hullámzik az égig, mintha végtelen zászlódisz borult volna tetők, tornyok fölé. Neki-bokrosodott a vita a bágyadt márványszobor fölöl; Kossuth Lajos fotográfái, levelei, irattai, beszédei, üzenetei, divinációi járják a sajtót, emlékezések és fantáziák idézik, keresik az Idők ködein által sugárzó óriási alakját. A kirakatokban Kossuth Lajos koszorús, szalagos arcképe. A fölmagasztosult homlokú, eszményi szép, dolmányos, kardos magyarnak a tekintete megmelegíti az iverget és a hideglelős novembert az utcán. Az ünnep tart. Lélekfő lélekre ragad, mint a tavaszi fény kertről kertre, mint az ágyudörgés halomról halomra. Jaj azoknak, akik azt hitték, hogy az alvó álmom mellett járnak lábujhegyen, amikor a Kossuth Lajos ünnepére fölvonultak, jaj, akik azt a legimádottabb Nevet a szájukra merték venni és akik a fülkét, szívüket, eszüket bedugják és elfalazzák a Kossuth Lajos tanítása elől, jaj akik abban vannak, hogy Kossuth Lajos a temetőben marad és a száműzetésben. Kiejtették és a levegő rádióhullámai közé engedték a Kossuth Lajos nevét. A szabadságot, a polgári jogot, a demokráciát, a magyar igazságot, Kossuth Lajosnak hívják. A megváltásnak, amely a földökölő nemzetnek visszaadja a levegőt, Kossuth Lajos a neve. Mindegy ez a szobor, nem bánjuk, nem bánjuk. Nincs szüksége Kossuth Lajosnak szoborra. Olyan ő, mint Toldi, mint Attila, mint a Hadúr, olyan erős, hatalmas és halhatatlan a mi magyar álmunkban, rajongásunkban. A szobor a legjámorabb hőember lehet, a név, a név, a Kossuth Lajos neve az öröm villáma a vőlegény, szemében, aki menyasszonyát meglátja; a Kossuth Lajos nevében vallomásunk sóhaja suhan a sorsbíró Isten felé; az aratok kaszcasengésében hallatszik a Kossuth Lajos neve. Ki próbálna meg a szellemet a virágtól elidegeníteni, ki tudná lebeszélni Kossuth Lajosról a magyar nemzetet? Eljött ő, mint a föl-támadási harangszó, rezegnek belé a szabad levegő elől becsukott ablakok. Ki kell nyitni a jövendő, a Kossuth Lajos magyar jövendőjét! Nem kell nekünk külföldi intelme, nyugati presszió, se angol tanítás, se francia; hol az az idegen nagyság, aki oly nagy lenne, mint ő; aki közelebb és megbízhatóbb volna, mint ő, kit a legnagyobb népek a maguk nagyjai elő tesznek. Nincs más út, igazság és élet Magyarország számára, mint Kossuth Lajos! Akit se fehér Kossuth, se vörös Kossuth nem lehet mázolni, mert ő minden magyarok egyetlenegy Kossuth Lajosa! Megszürkült és porrá esett össze a Habsburg-rekreáció ábrándja, mint a cukrárszat megmaradt habköltömenye. Függetlenül, egyedül, magyarul fogunk megmaradni, Kossuth Lajos hite szerint. Meg kell fordulni, akik itt háttal állanak s le kell borulni Kossuth Lajos elébe.

Otto Niemeyer, az Angol Bank vezérigazgatója vasárnap éjjel az Orient Expresszel Budapestre érkezett

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap éjjel 1/2 órakor érkezett meg Budapestre az Orient-expresszsel Otto Niemeyer, az Angol Bank vezérigazgatója. Már jóval a vonat érkezése előtt Schöber Béla, a Nemzeti Bank vezérigazgatója Subits főfelügyelővel együtt ott sétált a perronon, hogy fogadja illusztris angol kollégáját. Nemskára hozzácsatlakozott Mr. Royal Tyler, a Népszövetség budapesti megbízottja, aki személyesen ismeri Otto Niemeyert és azért jött ki, hogy üdvözölje az Angol Bank vezérigazgatóját. A Niemeyerra várakozó urak türelmesen sétáltak a perronon, mert a vonat késik és egyszerre csak feltűnik Sir Colville Barclay angol követ, meg a tiltára. Az újságírók azt hitték, hogy az angol követ is a Angol Bank vezérigazgatóját várja, de nemskára kiderült a tévedés:

Sir Colville Barclay nem is tudott Otto Niemeyer érkezéséről, hanem a feleségét várta, aki Londonból érkezett.

Otto Niemeyer már nehezebben került elő az expresszből.

A red várakozó urak kétszer is végigszaladtak a vagonok mellett, amíg megtalálták az utolsó hálókocsiban. Féltraut kofert emelnek le előbb a hordárok Niemeyer fülkéjéből és csak aztán száll ki az Angol Bank vezérigazgatója, akit elsőnek Royal Tyler üdvözöl.

— Ismeri Ön Mr. Schöbert? — kérdi Tyler. — O, Mr. Schöber is here? — kérdi az Angol Bank vezérigazgatója és nagyon melegen megköszönja a Magyar Nemzeti Bank vezérigazgatójának kezét.

Schöber Béla keresetlen szavakkal üdvözli Otto Niemeyert, akinek kíséretében Mr. Osburn, az Angol Bank főügyelője is megérkezett Londonból. Mr. Niemeyer középkorú és közepertmetű férfi, haja ősz, arca borotvált, tipikus angol uriember. Amikor A Reggel munkatársa üdvözli, szabadkozva válaszol:

— Annnyira fáradt vagyok az utazástól, hogy, kérem, mentse föl a hosszabb nyilatkozat alól. Két napig maradtam Budapesten és remélem, hogy ezalatt módom lesz a magyar sajtó képviselőivel eszmét cserélni. Most pedig sietek a Ritzba, hogy kialudjam magamat...

Fallois szenátor öccsének vasárnapi kihallgatása a párisi rendőrségen

Páris, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap délelőtti kihallgatást a letartóztatásban levő De Fallois fivérét, Fallois György biztosítási ügynököt, és La Case volt francia konzult. A kihallgatás folyamán

késéskivül megállapították mindkét kihallgatott bünrészségét a Blumenstein-féle ügyekben.

Amint kiderült, De Fallois francia nagyparas szerepe az volt, hogy a hamis uton lebélyegzett magyar államadóssági címleket beváltás végett bemutassa francia pénzügyminiszternek. Megállapították azonban azt is, hogy Fallois

távolról sem részesült ezért a szolgáltatásért megfelelő ellenszolgáltatásban.

A „Paris Midi” vasárnapi száma egyébként báró Korányi Frigyes

magyar követ nyilatkozatát közli. Báró Korányi kijelenti, hogy nincs tudomása arról, hogy a követnyhamisítási ügybe politikai személységnek lennének bekeverve. Utalt arra, hogy az utóállamoknak nincs is módjuk befolyni a lebélyegzésbe, amelyet egy francia pénzügyminiszter tartottak fenn. A követ elégtelenség adott kifejezést a francia rendőrség kitünő működése és Briand külügyminiszter hatásos közbelépése miatt.

Franciaországban a baloldalon az új, háborús férfinemzedék tör utat és kiragadja az öregek kezéből a politikai vezetést

Páris, november 10.

(A Reggel levelezőjétől.) A Boulogne—Párisi gyorsvonat 75 kilométeres iramban vágat a szelid hullámokban elterülő normand földön végig. Tanyák, udvarházak, gyárak, esatornák, pöfögő vontatógőzös, fekete-tarka szarvasmarha, sárga szalagként kanyarodó országút, karsus kék autó, jegenyék, almák, — kékszubonyos parasztlakó pipálnak a vasuti korlátok támaszkodva, az enyhe őzei levegőbe — csend, béke és a mindennapos munka áldott nyugalma. De csak tud az ablak mögött, a mozi-képek gyorsaságával elfutó tájon, mert bent a fakult bársonyüléseken négy francia utitársam élénk s egyre mozgalmasabb politikai vitában csillagoztatja a francia polgár esiszott logikáját és politikai szenvedélyét. Utitársaim vitája

a radikális párt kongresszusa

körül forgott, amely olyan meglepő gesztussal mondotta föl a fegyverbarádságot jobboldali szövetségeseinek s így abba a kényes helyzetbe sodorta a párt parlamenti vezetőit, akik a Poincaré-kabinetben helyet foglaltak, hogy előbb átadják hadat a kabinet főnökeinek és kabinetbeli kollégáiknak s csak aztán, jóval később, egy felesztendő mulva, a választások előtt szakítsák meg velük a diplomáciai összeköttetést. Még a legidősebb jobbparti embert is erősen érdekli a radikális párt politikája, mert a radikális párt excellence

francia és pedig vidéki francia politikai áramlat s a forradalmi, a jakobinus hagyományok legerősebb örököse. Ezeknek a hagyományoknak köszönhető ez a párt, hogy két és fél évvel ezelőtt, 1924 májusi választásain meglepő diadalt aratott s

minden európai államban elsőnek tört bal- és haladópart létere a hatalom csucsára.

A nagy választási siker azonban kipergett a párt újjai közül, mert a szocialisták, választási bajtársai, nem egyesülhettek vele a kormányalakításban és mert minden választási győzelem sem segítette ki őket azokból a gazdasági bajokból, amelyekbe az egyre süllyedő frank sodorta. Jobbról a kárörvendő nacionalizmus, balról a kommunizáttól rettegő és ezért minden polgári koalíciótól irtózó szocialisták közé szorulva, a francia radikális párt bukásból és balkezes kísérletek után végre az Union nationale végső menekékhelyére futamodott és megkötötte az egyezséget legidősebb ellenfelével, Poincaréval, akinek mindentudó, de semmit meg nem értő, hideg ügyvitelo és ridég finanspolitikája eltakarította végre a frankveszedelem néhez felhűt az ország egéről. De a radikális párt súlyos árt fizetett a segítségért,

politikai befolyásának, népszerűségének katasztrófális csökkenését, meg kellett érnie és tétlenül kellett néznie,

hogy Poincaré és közeli barátai mint paralizálják a radikális párt erős békétörökvéseit és haladó igyekezetét és mint alakul ki a jakobinus országban egy erősen aktív klerikális áramlat. Csak egyetlen ügyes és a jövőre rendkívül fontos sakkhúzást könyvelhetett el a radikális párt saját javára és ez a francia proporcionális választójog eltörlése és helyébe a kerületi választójog visszaállítása volt. Mert

így elvesztette a kommunizmus azt a lehetőséget, hogy az országiszert a fölgüyelemző töredékszavazatok révén számos mandátumra tegyen szert.

Ezen az egyen kívül csupa veszteségi tétel gyülemlett össze a párt számláján, amit különösen a vidéken, ahol töretlen még a radikális párt antiklerikális, erősen humanisztikus s gyökeresen demokratikus hagyománya, nagyon sok elkeseredést szított föl. Mindennel fontosabb azonban, hogy az elmúlt néhány esztendő alatt az idő természetes rendjében

az első sorba került mindenütt a fiatal férfiak, a 39 s 40 évesek, akik nem irodákban, miniszteri, államtitkári s polgármesteri íróasztalok mellől küzdöttek végig a háború,

hanem Champagne sarában, Verdun poklában s a Chemin des Dames tisztító tűzében. Ennek a férfinemzedéknek a lelkeben (iz esztendő hamurétege alatt még mindig ott izik a gyűlölet parazsa az öregek, a harcverők és harcverőlék ellen. Ez a titkos, de minden nemzedék életében megismétlődő drámája apáknak és fiúknak zajlott le most a párisi kongresszuson.

Az új, a háborús férfinemzedék tört előre s mutatta meg veszedelmes ökleit.

Ez bontakozott ki utitársaim beszédéből, ezek a megjegyzések világitották meg előttem a belső lelki folyamatot, amely a politika köntöztében Franciaországban ma lejátszódik. A radikális párt elörözése nemcsak a haladó gondolatok új erőre ébredését jelenti, hanem jelenti a történelem vég nélküli staféafutásában azt a percelt, amelyben a hanyatló nemzedék kezéből az új futó, a fiatal és izmos férfi, a pálcát kiragadja.

A feketén kigyózó vonat ezalatt kiszaladt Normandia gyöngyszürke ege alól és Páris környékének az alkonyati rőt világban tonnyosuló fellegeit alá rohant. Gyárak, kémények, villák, inkább kalitkák mint házak, hirdetőnények özőne, lazasan pezsgó autótulajtomodas és fekete munkásalakok tönége a kis elvárosi utcák sarkán, kávéházak asztalai körül. „Pour vu qu'il nos défendit!” Csak megvédjenek bennünket? Kitől? Hiszen a párisi munkás is francia! Igen, francia, veti vissza a vidéki orvos, de

a Commune franciája, akiben még ma is a 70-es tűzek lángjai lobognak! Báró Poellnitz Egon

Vigszínház-kávéház

Grill Room

étteremben
minden este 8 órától

Hermann **Leopoldi**
zongorahumorista

Eisemann
zeneszerző
a két zongoránál

Kereskedők és iparosok
figyelmébe!

Pénzkölcsönt folyósítunk értékpapirokra, autóra, ókszerre, szőnyegre, szőrmére, zongorára és mindennemű árukra. **Bank- és áruforgalmi V. Néador-u. 30.** Tel. 108-34

KERESEK

december 1-re nagyon elegánsan berendezett kétszobás, teljesen szeparálható albérleti lakást, fürdőszobával, telefonnal, jó helyen. Csak legkényesebb igényeket kielégítő ajánlatokat kérek „A Reggel”-hez ármegjelöléssel „December” jellegre. December havii lakbért már most kifizetem

Singer Midgets
a Royal Orfeumban

Vasárnap Párisban letartóztatták de Fallois szenátor öccsét, George Fallois-t is, aki szintén tagja volt Blumenstein hamisító bűnszövetkezetének

Korányi báró párisi magyar követ nyilatkozott az Reggel párisi tudósítója előtt és kijelentette, hogy a magyar államot ért kár teljes egészében megtérül

Páris, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A letartóztatott De Fallois francia nagyiparos lakásában tartott házkutatás alkalmával

a rendőrség számos hamis bélyegzéssel ellátott magyar államadósági címetet foglalt le.

De Fallois fivére kijelentette, hogy bátyja a Tavbini-fivérek iránt tanúsított jóhiszemőségének áldozata. A „Matin” úgy tudja, hogy a letartóztatott nagyiparos összehittetésben állt a párisi szövétkövetséggel és ő szerepelt közvetítőként annál az állítólagos kísérletnél, hogy az Orosz-Asiái Bank és a Kínai Keleti Bank részvényeit megkaparintásák. Hátfőn újabb letartóztatások lesznek.

Páris, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A vizsgálóbíró által legutóbb kibocsátott két elfogatóparancs egyikét vasárnap fogvatartotta a detektívönökség, először a szombat este letartóztatott és azóta már a Santé-fogházba vitt Jean de Fallois igazgató-mérnök fiát.

a 47 éves George de Fallois biztosítási ügynököt.

Ez utóbbi vállalkozott arra, hogy mint a hamisított magyar államadósági kötvények tulajdonosa lépjen föl. A vizsgálóbíró előtt, aki vasárnap hallgatta ki, tett is vallomást, azonban a jegyzőkönyv aláírását megtagadta. Védőjét csak néhány nap múlva nevezi meg. Blumenstein bankárt, akit a Santé-fogházba vittek, hátfőn nem hallgatja ki a rendőrfőnökség, ha-

nem csupán azért szállítják ki a fogházból, hogy jelen legyen a bíróság által lefoglalt iratokat őrző záruk felbontásánál. A „Matin” jelentése szerint a szombaton letartóztatott La Caze volt konzul a vizsgálóbíró előtt kihallgatása során különféle személyiségek nevére hivatkozott.

Korányi Frigyes báró nyilatkozata A Reggel párisi munkatársa előtt

Páris, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Báró Korányi Frigyes vasárnap este fogadta Párisban A Reggel munkatársát és ezeket mondotta:

— Ami bennünket, magyarokat legjobban érdekel, e pillanatban már teljesen biztosított-nak látszik, hogy:

a magyar államot ért kár teljes egészében megtérül.

A francia rendőrség anaíra nyomában van a teljesnek és az eddig lefoglalt anyag anaíra jelentés, hogy teljesen valószínű, hogy a hamisítványok bármely csekély része is ne kerülne kézre. Ami a dologba erőszakosan kevert politikumot illeti, az bennünket egyáltalában nem érdekel.

reánk nézve teljesen irreleváns, hogy az ügyben egy volt konzul is kompromittálva van.

Az affér bűnügyi kibogozása, a francia rendőrség feladata. Az ügynek az az oldala fehért, amely bennünket közelről érint, ezzel a megnyugtató ténnyel, azt hiszem, le van zárva.

szónokot itt újra felbeszéljük a közbeszédésök áradata.) Innen szökhöt föl Klebelsberget, hogy két nyilatkozata után tegyen egy harmadikat is.

mondja meg, mikor mondott igazat.

(A gyűlés közönsége tombolva tüntet a kultusz-miniszter ellen. A pódiumon ülő rendőrtisztviselő figyelmezteti a szónokot, hogy a kultusz-miniszter személyét hagyja ki a vitéből.) No jöjjön a kormány külügyi miniszterével — folytatta Eckhardt —, hanem vallja be, hogy

a zsidó bankárok pénzével megválasztott többségnek így kell visszafizetnie a választási költségeket.

Azért dobták a közvéleménybe a numerus clausus bombáját, hogy eltérítsék a figyelmet a nagy kérdésekről. Ezután Wolff Károly kezdett beszélni. Hogy lehet az, kérdezte, hogy a politikai jellemtelenség szemrehányás nélkül meg mer jönni a fórumon. Hogy lehet az, hogy politikusok, államférfiak működése abban merül ki, hogy tudnak visszafelé menni. E véleményének kifejezést ad a parlamentben is. Nem fogad el utmutatást senkitől, nem támogat és nem fél senkitől.

Gömbös Gyula

állt föl ezután szólásra. Történelmi idők következnek — mondotta. — A numerus clausus el vagy bukik a mi irányzatunk. Semmiféle eszköztől nem szabad visszatérnünk. (Taps, közbeköltés: Eljen a magyar Mussolini!) Kijelentem itt, hogy sem a nagy, sem kisúndított nem szólította föl a kormányt a numerus clausus elcsúszására. A kormány külföldön nem gondoskodott a törvény megvédéséről és nem világosította föl a külföldi sajtót és a közvéleményt. Olyan férfi menjen ki Genfba, aki megvédi a törvényt, akinek gerince van. És jelentsék ki, hogy semmiféle idegen beavatkozást nem tűrünk. Megindítjuk az adózó harcot és folytatjuk mindaddig, amíg

meg nem bukhatjuk ezt a kormányzatot,

amely a nemzet többségének óhajától távol állva irányítja az ország sorsát. A mi elveink alapján álló kormánypartí képviselők ne csak szavazzanak a numerus clausus revíziója ellen, hanem azonnal vonuljanak ellenzébe. Ez az egyetlen parlamenti fegyver, amelyet élni lehet és kell. Nekünk meg kell alapítani a keresztény ellenzéki frontot, amely a katalnai Bethlenék kezéből kivegy. Nem ök az elhivatottak, daeára, hogy inadtalják magukat. A magyar közélet megmegtévezte a kormányval szemben való szervezkedés. Nem elhivatottak azok a nemzet vezetésére, akiket most bálványoznak. Wolffal együtt fognak küzdeni a parlamentben és a parlamenten kívül is, amíg a kérdés megoldva nem lesz. Reméli, hogy a józan magyar zsidóság az utolsó percben maga fogja a kormányt kérni, hogy vegye le napirendről a numerus clausust. Csak annyit mondok — így végezte beszédét —, félvesszük a keztyűt és ha kell, erőszakkal is megvédjük a numerus clausust. Végül Milotay István szólt, majd Altenburger elnök beteszte a tiltakozó határozati javaslatot.

Gömbös és Wolff

a numerus clausus melletti gyűlésen adáz harcot jelentettek be a kormány ellen A gyűlés közönsége Klebelsberg ellen tüntetett. — Eckhardt zsidó bankárok pénzén megválasztott többségről beszélt

(A Reggel tudósítójától.) A Társadalmi Egyesületek Szövetségének numerus clausust védő bizottsága vasárnap délután a régi képviselőházban nagygyűlést rendezett. A padokat és a karzatokat nagyrészt egyetemi hallgatók és az Eme tagjai töltötték meg. A szónoki emelvényt felváltogcs, fokesos „sasok” vetétek körül. Altenburger Gyula elnök bejelentette, hogy gróf Teleki Pál és Tormay Cecilia akadályozva voltak a megjelenésben. Majd arra mutatott rá, hogy Trianon az oka, amiért zsidókérdés van Magyarországon. Emlékeztet arra, hogy ebben a képviselőházi tervben emancipáltak a zsidóságot.

Nagy tévedés volt Kossuthnak és Deáknek

A mohai Agnes-forrás vizét hosszú évek során át rendeltem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékonybélnek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut esetében. Kétyl Károly dr. egyetemi tanár, Budapest.

ez az elhatározása! — állapította meg Altenburger.

Utána Eckhardt Tibor lépett az emelvényre, aki fölvetette a kérdést, igaz-e, hogy a numerus clausus törvényét a kormány a külföldi nyomására skaria módosítani. (Nagy zú. Nem igaz!) Reméli, nincs magyar államférfi, aki így hitvány bünyűvel állna elő. Külföldön a tisztességes közvélemény csak dicséri bennünket a numerus claususért.

En mostanában külföldön jártam, de senki sem tett nekem szemrehányást ezért a törvényért.

Utalt a római egyetem fascista ifjúságának a magyar egyetemi ifjúsághoz küldött sürgönyére, amelyben üdözlök öket és kitértésre biztítják a numerus claususért folytatott küzdelemben. Amikor Klebelsberg nevét említi, a diákság hangosan abucogni és pajozni kezd. A Népszövetség ülésének jegyzőkönyvei szerint Klebelsberg ott megígérte, mi helyt érkezék az alkalmas pillanat, a numerus clausust a kormány önként fogja hatályon kívül helyezni. Ithón pedig azt mondta, hogy Genfben megvédte a numerus clausust. Ezért ünnepelték! Tegnap a „Pressé”-ben Klebelsberg újra bejelent, hogy a kormány vele együtt régóta el van szúrva a numerus clausus áldatlan örökségének megválasztására. (A

CSAK FÉLÓRA MEG **CSAK FÉLÓRA MEG**

IDEIGLENES

OCCASIO

ÁRUSÍTÁS

Szines oxford ing	15.—
Szines és fehér poupliu ing	14.80
Hálóing	10.—
Hálóing, raycányagból, selyempouplin gallérral	12.—
Rövid rayé nadrág	4.—
Rövid köpper nadrág	6.—
Félcemény gallérok darabja	14.80
6 darab zsebkendő	5.—
Pyjamaöltöny	20.—
Szövet házikabát selyem zsinórzattal	30.—
Flor divatizokni	3.—
Selyemsálak	3.—

Selyempouplin inganyagok mfr.-ként 3 pengőtől

Tiszta selyemnyakkendők

3, 4 és 5 pengő

Pulloverek

és egyéb kötöttárak hibefetlenül olesón!

Minőségéekért szavatosságot vállal:

GÁL

Károly-körút 3 Károly-körút 3

Kérem a címre ügyelni!

Faust: **Hejyettem**

Rózsa-bunda...

tégy vallomást Váci-utca — Kristóf-tér sarok

Bécsben kövekkel dobálták meg a Sparta durva játékosait, akiket szállodájukban külön rendőrosztág őrzött egész vasárnap éjjel

Bécs, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A közép-európai kupáért folytatott küzdelem döntőjében a Rapid és a Sparta vasárnapi találkozás alkalmából botrányos jelenetek játszódtak le. A közönség már a mérkőzés alatt is rendkívül izgatottan viselkedett és állandóan szidalmazta a holland Ejmers bírót és a durván játszó cseh csapatot. A mérkőzés 1:0 arányú félidő után

2:1 arányban a bécsiek javára dőlt el.

A Sparta azonban győngyöské ellenére megnyerte a kupát, tekintettel arra, hogy a prágai találkozás alkalmával 6:2 arányban sokkal nagyobb gólkülönbséggel győzött a Rapid fölött. Alig futta le a bíró a második félidőt, amikor

teljes erővel kitört a páriát ritkító botrány: a közönség állandó kiáltozás és fütyülés közben a pályára tödült, úgy, hogy a cseh játékosoknak futva kellett menekülniük.

Az öltözőknél valóságos esata fejlődött ki.

A tümeg megpróbálta betörni az öltözők ajtaját. Egyesek nagy kövekkel dobálták az öltözők ablakát és betörték az összes ablakablakát.

A cseh csapat kapitányát, Kadát az egyik hő homlokán súlyosan megsébesítette. A rendőrségnek csak őrjáti nehézségekkel sikerült végre annyira helyreállítani a rendet, hogy a cseh játékosok eljuthattak autójukig. Az úton külön lovasrendőrsztag kísérte végig a cseh játékosokat szállító autókat a szállodáig és

a szálloda előtt külön rendőrkordont kellett fölláttítani.

A közönség fegyvelmetlenül viselkedése nagy részét Ejmers bíró erélytelen és pártoskodó bírósádjára vezethető vissza. Ejmers ugyanis a rendkívül durván játszó cseh játékosokat nem rendszabályozta meg. Növelte az elkeseredést még az a tény is, hogy a Rapidnak nem sikerült a Közép-európai Kupát elnyernie.

Benedek János elégett a közélet porondján, a magyar élet reménytelenségében...

Vasárnap Benedek János balkányi szülőházán több ezer főnyi közönség meghatott ünneplése mellett leleplezték a költőpolitikus emléktábláját

Balkány, november 13.

(A Reggel kiküldött tudósítójának telefonjelentése.) A szabolcsmezei Balkány községben sok ezer főnyi közönség jelenlétében avatták föl vasárnap délután Benedek Jánosnak, a tavaly elhalt költő-képviselőnek szülőháza falán elhelyezett márványtáblát. A kegyeletes ünnepségen megjelentek a batonyi Benedek-család tagjai, köztük Benedek János özvegye, Benedek Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke, Benedek Zsolt, Benedek Szabolcs, Benedek Sándor, megjelentek továbbá Nánássy Andor, Bródy Ernő, Pakots József, Erdőhegyi Lajos képviselők, Gergelyffy András főszolgabíró, az Omke részéről Balkányi Kálmán igazgató, Létoy Ernő és mások. Az ünnepélyt Nánássy Andor, a kerület országgyűlési képviselője nyitotta meg, aki rámutatott arra, hogy

Benedek János nemcsak hirdette az emberiség szeretetét, de élete példájával gyakorolta is.

Ezután Görömbej Péter református esperes mondt emlékbeszédet.

— Igazi magyar volt Benedek János, lelkének minden fény- és árnyoldalával. Meleg szívé, égő lelke, kedves jóbarát, akiben az ügyvédet ényomta a költő, a költőt a politikus, a politikus az író és mint annyi más eredeti magyar tehetség.

elégett a közélet porondján, a harátok lelkesedésének tüzeben, a magyar élet reménytelenségében, a magyar szabadság és függetlenség lehetetlenségében,

abban a légkörben, amely nem engedte meg a magyar telkek és vágyak érvényesülését, amely mellett Isten csodája, hogy 200 éves küzdelem után még nem vesztett ki a született magyar. Es o nehéz küzdelemben, amelyet a szabadság reményeire folytatott, az ősi dicsőség főnye tüzelt és a bennünk érzett tehetőség és erő tett jogosulttá, mily sok magyar tehetség lángolt, melegített, munkált, bízott és reménykedett háibat! Ezek közül való volt Benedek János is: eredeti magyar tehetség, gyújtott,

lelkességt, lángolt,

lelkében égett az ősi magyar szabadság eszméjével együtt a szabadelvesség, amely mindenkit szeret, mindenkit megrít, mindenkit ember módjára bánik és mindent megbocsát!

Az esperes gyújtó hatású beszéde után Gáspár Béla és Molnár Irma szavalták Benedek János verseit, majd Karóss Albert a debreceni Csokonai-Kör nevében mondtott irodalmi szárnyalás emlékbeszédet. Bródy Ernő a független nemzeti demokrata párt nevében ezeket mondtotta:

— Benedek János Kossuth Lajos eszméit, a demokráciát, függetlenséget és közműveltséget akarta megvalósítani. Magyar volt, szerette a földet, a népet, a magyar levegőt, az esendült ki minden szavából, megmutatta, hogy a nemzeti eszme nem áll ellentétben az emberiség eszméjével. A XIX. század nagy magyarjainak lelki szülője, örököse volt, gyönyörű eszónoki tehetsége az ország legelső agitátorai közé sorozta,

ahol megjelent, győzött az elv, amelyet szolgált.

Volt idő, amikor Benedek János pusztá megjelenése mandátumokat hozott pártjának! Egy fogyatkozása volt csak: nem volt elég erős könyöke, gerincse magyar, de szerény ember, nagy lelek volt Benedek János.

Pakots József megragadó hasonlatot használt beszédében: Benedek János lelke színpompás volt, mint a pásztor kalapján a virágbokréta, ezek és ezek derültek az ő aranyos lelkének derűjében. Balkányi Kálmán kijelentette, hogy az Omke nevében hozza el a szülőház kapujához a nagy pesti boltok és a his falusi szatcsészletek tulajdonosainak báboldat Benedek János előtt, akinek első beszéde a bürokrácia ellen hangzott el a parlamentben és utolsó beszéde a kereskedelemellenes monopolszlikus üzleteket ostromozta. Szabó Sándor, Oláh Bálint és Sívágyó Gábor a hajdubüször-ményi kerület nevében hoztak koszorukat, Szenci István balkányi lelkész a szülőfalu, Rápoly János a debreceni függetlenség kör, Pelsőczy Béla Nagyikálló megemlékezését támogatásolta és végül Pásztor Károly főbíró Balkány község nevében átvette a gyönyörű emléktáblát.

Gyászuahák

4 óra alatt

Horváth és Halász

női gyászuahakészítő vállalat, IV. Váci-utca 28

teljes gyászfelkészítések speciális raktára

Telefon:
Teréz
208-61

A valorizációs javaslatot a jövő héten tárgyalja a képviselőház

Nagy vitát várnak, mert a javaslatot még a kormánypárt is elégedetlen

(A Reggel tudósítójától.) A képviselőház pénzügyi és igazságügyi egyesített bizottsága ma délután 5 órakor kezdi meg az ugynevezett valorizációs törvényjavaslat tárgyalását.

A javaslatot nemcsak az ellenzéken, hanem a kormánypárt egy részén is elégedetlenséggel fogadták.

Pesthy és Bud vasárnap délelőtt hosszasan tanácskoztak Lakatos Gyulával, a javaslat előadóval és részben átszövegezték a törvényjavaslatot. A bizottsági és a parlamenti vita várható fejleményeiről Lakatos képviselő a következőket mondotta A Reggel munkatársainak:

— Az igazságügyminiszter ural és a pénzügyminiszter ural véglegesen megállapítottuk a törvényjavaslat szövegét.

A bizottságban is, a parlamentben is nagyobb vitát várunk,

de reméljük, hogy a javaslat még ebben az esztendőben törvényerőre emelkedik. Az állam elleni pörök ugyanis csak december 31-ig vannak fölfüggesztve, a valorizációs javaslatot tehát mind a két házunk le kell tárgyalnia erre az időre.

A képviselőház nyomban a büntetőnyelűt után tárgyalja a valorizációt.

Súlyos baleset egy futballmérkőzésen

Miskolcra jelenti A Reggel tudósítóját: A Józsefváros—Szécher II. osztályu B) profispátlak mérkőzése vasárnap délután a népképző sportpályán folyt le. Az első félidőben súlyos szerencsétlenség történt. Kubala, a Szécher kapusa egy lapos labda után vette magát, előzben a kapufának esett és

súlyos agyrázkódást szenvedett.

Beszállították az Erzsébet-kórházba, ahol megállapították, hogy állapota nagyon súlyos.

A tökéletes beretválkozás titka a **WILLIAMS-SZAPPAN** habjában rejlik

Mindenütt kapható!

Vezérképviselet: **Kamitz Iván**, Budapest IV, Gerlőczy-utca 11. sz. Telefon: L. 969-04

500 drb valódi perzsa

SZŐNYEG

Altalam személyesen a Keleten talált nagy alkalmi tétel, összekötők, ebéd- és selyemszőnyegek, kőzöttük

sok háborúelőtti darab, igen olcsón árusítatnak

Szmirna, valamint valódi angol (angol védjeggyel ellátva), argaman, torontali s egyéb ebéd- és futószőnyeg, legfinomabb függönyök, paplanok és takarók **Legolcsóbb bevásárlási forrásra**

Csak valódi a „Deutscher Perser“ védjeggyel.

Német perzsa összekötő ... 34 pengő

Ebédli ... 216 pengő

Fizetési könnyítések. Alkalmi vételek.

Kirakataimat saját érdekében tekintse meg.

Schillinger Béla

Budapest VI, Teréz-körút 15. Alapítva 1906-ban

10. számú nagy árjegyzék ingyen és bérmentve!

Dr. KAJDACS szakorvos,

rendel: 10-4 és 7-8-ig

VIII, József-körút 2. szám férfi- és női betegeknek

Gyerék, ifjú és öreg

Dreher és **Mauk**

cokoládét eszik!

Gyapju házikabát **38.—** pengő
Fehér selyem pouplin ing **12.50** pengő
Elsőrendű külföldi gallér **1.10** pengő
Gyönyörű angol gyapju pulowerek

Schwarzenberg.nel
VI, Teréz-körút 18

Klebensberg kultuszminiszter még e héten a Ház elé terjeszti a numerus clausus módosító törvényjavaslatot

(A Reggel tudósítójától.) Klebensberg kultuszminiszter vasárnap több kormánypárti képviselő társaságában *Lelenyére* utazott, ahol a hősök emléksobrának leleplezésén ünnepi beszédet mondott és ezenkívül tizenhat környékbeli iskolát avatott föl. *A Reggel* munkatársa beszélt elutazása előtt Klebensberg kultuszminiszterrel, aki kijelentette, hogy a numerus clausus revíziójáról készült tör-

vényjavaslatot már e héten ismertetni fogja a kormánypárttal.

A kultuszminiszter az eddigi tervek szerint kedden délután a keresztény gazdasági pártnak mutatja be javaslatát, csütörtökön pedig a kormánypártban fogja ismertetni. *A törvényjavaslatot vasárnapra már kinyomatták és a kultuszminiszter valóságné*

pénteken fogja a Ház elé terjeszteni.

Vasárnap letartóztatták Wiesner Károly budapesti gyáros válófélben levő feleségét, aki szenvedélyből szélhámosságokat követett el Az ismert uriaszony letartóztatásakor a soros ügyész előtt kétségbeesésében szublimáltal megmérgezte magát

(A Reggel tudósítójától.) Egy ismert és gazdag budapesti család hölgytagját *különös lelki defekta* s abba a tragikus helyzetbe sodorta, hogy a rendőrség *vasárnap szélhámosság miatt tartóztatta* le. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy egy fővárosi orvos följelentést tett a rendőrségen *egy urinó ellen, aki a legfursóbb módon károsította meg*. Az ismeretlen urinó *szegottan jelentkezett az orvosnál*, elmondotta, hogy *most érkezett Kecskemérről és*

arra kérte az orvost, *üljön azonnal autóba, utazzék le vele Kecskemétre, de gyorsan*,

mert egy nehéz szüléshez várják és minden perc drága. Az orvos, akinek Budapesten is éppen hasonló beteg volt, itteni páciensét átadta egyik orvostársának, rögtön autóba ült és *a hölgygel együtt ment az autóra Kecskemétre*. Amikor megérkeztek, a hölgy kiszállt az autóból és arra kérte az orvost, hogy várjon pár percig, ő majd értesíti a családot. *Az orvos várt, végül is kiderült, hogy senkihez sem hívta* és

a hölgy, aki így lecsalta Kecskemétre, nyomtalanul eltűnt.

Az orvos kénytelen volt visszautazni Budapestre és neki kellett *kifizetnie a nagy autószámát*. A rendőrségen, amikor az orvos megvette följelentését és a *hölgyről személyleírást adott*, rájöttek arra, hogy hónapok óta egész sereg följelentés érkezett már a rendőrséghez *egy szélhámosnőről, akinek személyleírása ezzel azonos*. A szélhámosnő többek között egy debreceni orvost is ugyanúgy károsított meg, mint a budapesti orvost. A legtöbb helyen földbírtokosnőnek mondotta magát, előkelő lakosztályt bérelt, *birtokeladás ügyében tárgyalt* s amikor a közjegyzőhöz indultak, hirte-

len azzal fordult a vevőkhöz, hogy *szent isten, nincs nálam pénz*, amire rendszerint udvariasan nagyobb összeget nyújtottak át neki. A legföltünőbb azonban, hogy

a legtöbb szélhámoságról nem is lehetett megérteni, hogy azt miért követte el,

Briand: „Franciaország semmit sem remélhet egy új háborútól!”

A francia külügyminiszter vasárnap a locarnói szerződés szellemét dicsőítette

Páris, november 13.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Briand francia külügyminiszter Nantesban vasárnap reggelit adott a republikánuspárti választók tiszteletére és ez alkalommal beszédet mondott, amelyben

ünnepelte a locarnói szerződés szellemét.

Briand rámutatott arra, hogy mindvégig hi maradt ahhoz a kizárólag a békeire irányuló politikai programhoz, amelynek alapján 1924-ben megválasztották. A Népszövetségben sikert aratott az az akciója, hogy a Népszövetség a reális politika terére lépjen. Ezt bizo-

nyítja például a görög-bolgár konfliktus 28 óra belül való békés elsimítása is. A maga részéről örömmel üdvözölte annakidején Németország képviselőit a Nemzetek Szövetségében és előzően mindent elkövetett, hogy Németország ott helyet foglalhasson. Azt hiszi, hogy ezzel

szolgálatot tett a békének és ugyanakkor hazájának is,

amely ma teljesen pacifikált és semmit sem remélhet egy új háborútól. A Németországgal nemrégiben megkötött gazdasági szerződés és a jugoszláv-francia szerződés újabb lépések a tartós és végleges béke felé.

Sziklai Géza bankárt vasárnap hólabdaszerű ékszer-csalás miatt is följelentették

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap több újabb följelentés érkezett a rendőrségre Sziklai Géza Baross-ter 2. szám alatti bankár ügyében. Sziklait, aki külföldre utazott s a purkersdorfi gyógyintézetben vettette föl magát, *nagyobb összegű betétek elcsikkasztása miatt jelentették föl* ügyfelei. Dr. Baumfeld Lajos ügyvéd vasárnap

különös ékszeresalás

miatt is följelentést tett Sziklai ellen több belvárosi ékszerész nevében. A följelentés szerint Sziklai a *Bachrach-, a Fenyves és Tódor-, a Zirner- és a Kleinberger Mór és Társa-cégek* el a következőképpen károsította meg: *3000 pengő előleg lefizetésével vett egy 3000-4000 pengő értékű gyűrűt, ezt eladta és most már kétezer pengő előleg ellenében egy másik ékszeresznél még drágább gyűrűt vett. Hólabdaszerűen folytatta ezt a műveletet, amíg végül 250 millióval károsította meg az ékszereseket*. A rendőrségen, ahol *Bartha Gyula* rendőrtanácsoshoz különben is *30-40 följelentés érkezett Sziklai ellen, akinek tartozása*

két és fél milliárdra rug.

valószínűnek tartják, hogy Sziklai nem gyógykezelése miatt ment külföldre, hanem *megszökött*. Vasárnap *Horváth A. József* rendőrfogalmazó kihallgatta az összes károsultakat s

az iratokat sürgősen áttették a vizsgálóbíróhoz, akitől elfogatási parancs kiadását kérte a rendőrség.

R OTT SÁNDOR ATKAI MÁRTON EMEK	K O M É D I A
K ATICABOGAR OMÉDIÁBAN ITUNÓ	
H ELAS STEELS ÓDITÓ	
P ETHES ÉS DÉNES OMPAS, KACAGTATÓ	
R OTT FERENC EVÜJE AGYOGO	
T URK BERTANÁL OMBOLNAK	
É RCZKÖVY SZOLÓJA ELMÉNY	
Jókai-ter 10. Telefon: József 277-80	

ZONGORÁK LEGOLCSÓBBAN
Magyarország legnagyobb zongorakereskedésében

LYRA

RT-nál, VII. Erzsébet-körút 19
Részleteire is!

50
éve
Gutmann-gallért viselek

Nem sárgul, nem kopik,
nem törik

1 drb		3 drb
1.20		3.50

BAKÓCZI-UT 16

„Élni akarok!”

üzenni a kórházi ágyról az öngyilkos Guth Soma, akit vasárnap megoperáltak

(A Reggel tudósítójától.) Emlékeztet az az együttes öngyilkosság, amelyet Guth Soma és Vass Béla tőzdebizományosok két héttel ez-élt követtek el. A jövendő, régi ósg társtulajdonosi közül Vass Béla azonnal meghalt, Guth Somát pedig súlyos sebével a Rókus-kórházba szállították. A revolvergolyó a nyelvet roncsolta szét és a nyakszirtet át távozott. Kétheti kezelés után, amely alatt lassu javulás mutatkozott.

vasárnap reggel megoperáltak.

Az operáció után, vasárnap délután meglátogattuk Guth Somát, aki tizenötödikével fekszik a Rókus-kórház sebészeti osztályának egyik termében. Hatalmas alakján sötét kék pizama, az arca már nyugodtabb, rajta a gyógyulás hite és akaratja. Az ágy körül látogatók, akiket azonban csak néhány percre szabad fogadnia. Az ápolónő minden érkezőt külön figyelmet, hogy

„Guth urnak nem szabad beszélnie”.

Papírtomb és ceruza van a tragikus orosu tőzdebizományos kezében, arra ír föl egy-két szót, így érintkezni látogatóival. A Reggel munkatársa számára néhány üdvözlő szó után ezeket írja föl:

„Egy hét múlva szívesen látom és elmondok mindent. Az orvosok ma azt mondták, hogy a varrás hét-nyolc napig marad a számban, azután már szabad beszélni.” Átnyújtja a papírlapot, de párpillanati gondolkodás után újabb kis levelet ír, amelyen ez áll: „Két hét múlva már talán elhagyhatom a kórházat. Alig várom.

Élni akarok...”

Guth Soma felesége kísér ki a kórteremből és ezeket mondja:

— Szegény férjem még ma sem tudja, hogy a társa meghalt. Általában egy szót sem beszélhetünk vele, ami az öngyilkossággal összefügg, mert bizonyos, hogy nagyon fölzúgna. Ő is kerül minden szót, ami a dologgal összefügg. Az irrodákat most férjem barátai vezetik, nekik köszönhetem, hogy nem szenvedek semmiben szükségét. Amit a férjem önmek fölirt a cédulára: hogy nyolc nap múlva már szabad beszélnie, azt fényleg mondotta az orvos. Más kérdés azonban, hogy

tud-e majd beszélni:

A nyelvet összeroncolta a golyó, mindamellett az orvosok biztatnak: remélik, hogy a beszédképességét teljesen visszaszeri. Sajnos azonban ezt még ők sem tudják bizonyosan.

Ijjabb Zichy János gróf nyerte a magyar falkavadász-versenyt, amelyben Bodó Imre főhadnagy lovával elbukott és súlyos zúzódásokat szenvedett

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap, a verseny év bucsunapján rengetegen rándultak ki Mezőgyverre. A nagy érdeklődés a sorsolási versenyen kívül azonban a látványosságszámban

Drag-hunt akadályversenynek

szült. Harmadik szám volt ez a parádés falkavadászverseny, amelynek lovaglására tizenhárom urlovas vállalkozott. Az urak vörösfekete (Selmeczy főhadnagy sötétzöld) vaddresszben, a tiszték egyenruhában lovagoltak. A master szerepét Binder Ottó töltötte be. A fölvonulás érthetetlenül sokáig húzódt. A falka először hamis nyomon indult, de aztán vízszatart a pálya akadálykörébe. Elő a falka-nagy, nyomában a falka (15—20 zsemlyeszintarka vadászok), majd a master, végül a versenyző lovasok könnyű vadásztümpóban veték az akadályokat. Mindjárt az első tribün-ugránál bukás történt. Gróf Schönborn Busleány nevű lova az akadály előtt megörpant és lovasa:

Ricardo Pallavicini márkí fönnakadt a magyar süvényen.

A lovak aztán eltűntek az erdőben és percek multak el, míg az 1000 méteres start tájéka újra előbukkantak. Itt kezdődött tulajdon-

képen a verseny. A távoszlopnál még Selmeczy volt elől, de kívül

frontba szökött Hóikó és könnyen győzött.

A félvért tulajdonosa, ifj. Zichy János gróf rutinos biztonsággal lovagolta, akinek szám-patikus győzelmét a nagy tribün közönsége élismerő tapsokkal fogadta.

A verseny egyik leglátványosabb akadályánál súlyos baleset történt.

A Nemzeti Lovarda tulajdonát képező Tomy nevű félvérrel Bodó Imre főhadnagy oly szerencsétlenül bukott, hogy lova maga alá temette. A vezetésnek látszó bukást a tribünök közönsége alig vette észre, csak azt látták, hogy egy jó elmaradva, lovas nélkül követi a mezőnyt. Pedig a bukás súlyos volt. Bodó Imre, az ismert concours lovas balszeme körül, hátán

súlyos sérüléseket és agyrázkódást szenvedett.

A megsérült főhadnagyot a mentőkoocsin hozták az orvosi szobába, ahol a pályatorvos nyújtott első segélyt, majd onnan a mentők a II. számú helyőrségi kórházba szállították. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

(m. i.)

Benedek Jancsi, a nyíri pajkos

— Levél a szerkesztőhöz —

Hát most, halála után, amikor odáig is elérkezett Benedek János emlékezete, hogy emléktáblával jelöljük meg azt a nyírségi, balkányi házikót, ahol ő valamikor, több mint fél-század előtt született, — most bejelentem nálad, melyen tisztelt Szerkesztő Barátom: Benedek Jancsit, a pesti demokráta vezért, a helybeli köz- és váltóügyvédet, a régi országgyűlési képviselőt, hogy voltaképpen seha, egyetlen napig se volt tipikus pesti ember, mindvégig megmaradt vidékifinak, nyírbalkányinak, akármennyit sáfalkált, szónokolt, banket-kezett és ágált is a pesti utcákon, gyűlésekben, kaszinókban. Benedek János (akire oly sokan emlékeznek mosolygósan Pesten) mindvégig olyan kalendáriumbeli kedves figurája volt ennek a városnak, mintha éppen abban a percben lépett volna ki a Vig Cimboranaptár-ból, vagy pedig valamely olyan anekdoták-könyvből, amely a XIX. században elmulat-gatta a magyarokat. Volt ő minden ezen a világon: adomabeli fiatal jószág, vagy bölcs derűjű táblabíró, kipedrettt bajszu, helyka hazafi, vagy elkönyvöltött urambátyám, kvaterkázató jópajtás (amikor ez még divatban volt nála), vagy érzelmes lírikus, aki a maga verscím kívül a rég letűnt poéták fejlett köteményeit is oly andaloga mondogatta el barátai körben, hogy a hallgatónak szinte beleszábbad a szíve... Minden volt inkább Benedek János, mint pesti demagóg, ahogyan néha ellenségei szerették volna beallítani ezt a kedves embert a pesti horizontra. — En, megvallom, mindig anolyan karakán, bájos, skandáló és vérmes nyíri pajkos-nak láttam őt, akivel már csak azért is jó volt találkoznati itt-ott az életben, mert mindig meggzagadott az ember egy-két anekdotával. (Ha szerencsésje volt: olyanféle adomával is, amelyet hölgyi társaságban nem lehetett elmondani. De annál inkább a férfiak között.)

*

Gondolatban ott voltam vasárnap Balkányban, a Nyírben, ahonnan hajdanában Jánosunk elindult, hogy egy egész életet át tizenkilencedik századbeli derűt arasszon magából, mint valami falusi galériát, amelynek tetője alatt az emberek mindig csak jókedvű dolgok-ka foglalkoznak. Látom őt Debreceben, ahol függetlenségi újságíró volt, mégpedig olyan lelkesedve, hetéken, pödörtön, mintha éppen csak napok kérdése volna, hogy Kossuth Lajos hazatérkezék Turinból, hogy megint átvegye az ország kormányszását. Látom őt így november táján ballagni dísztorokba, úbor kóstólga-tásához, névnap gyülekezetekbe, sőt még lakodalmakba is, ahol mindig ő volt a násznagy és ő volt az, akinek felkészítőjét olyan izgalom-mal várták a magyarok, mint valamely nagy-szerű szellemi produkciót, amelyről majd napokig lehet beszélni. Ő volt talán az utolsó szónokok egyike, aki jókedvében versben is tudott beszélni, amely szokás maholnap kivész a divatból Magyarországon. Az elmúlt idők magyarságának a jókedve volt, — az ország Benedek Jancsija volt, akit sohase látott senki se fontoskodni, se nagyképűsködni, de még csak kedvetlenül se. Dehogyan akart volna mások-nak kellemetlen percel okozni a maga szomorúságával. Mikor talán a legnagyobb bánata érte életében, elhalálozván egyetlen fia, akit imádásig szeretett: így szolt hozzáam egy véletlen találkozásnál:

— Nehogy ezt a jövátéhetetlen dolgot említ-sed... Inkább elmondok én neked valamit, amin hazamentedben mosolyoghatasz. És benyult a láthatatlan tarisznyába, amely-t mindig magával hordott: a magyáros jó-kedv, az örökkön való tréfa, a legnagyobb szomorúságokban is vigasztaló anekdotákincse és kiemelt onnan valami olyan mondanivalót, amelyet még azokat a régi, jó táblabírákat is meglepte volna, akik a régi Magyarországon állítólag mindennek tudták a savát, borsát.

*

Vándor, ha elmegy Balkányban a falusi kis ház előtt, amelyet most emléktáblával meg-jelöltek: tud meg, hogy az utolsó, békebeli magy-ar uriember született ott, aki valaha a böl-cesség derűjét ismerte és hirdette.

Krúdy Gyula

Lindbergh új röpülőrekordja Newyork és Detroit között

Newyork, november 13.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Lind-bergh ezredes egy új röpülőrekordot állított föl. Lindbergh a Detroit—Newyork utazakast, amelynek meglételére a vonatnak 14 óra van szükség,

2 óra 45 perc alatt tette meg.

Lindbergh ezredes Newyorkban megbeszéléseket folytatott amerikai pénzemberekkel egy rendszeres röpülőszolgálat létesítéséről Newyork és a nyugafamerikai államok között.

Takáts Sándornak,
a nagynevű hiszto-
rikusnak leg-
újabb kor-
rajzai

Komáromi János új
regénye a cs. és
kir. szellemi
életet is-
merteti

A török hódoltság korából
a
magyar
nemzet
legtragiku-
sabb napjairól

Ara 12 pengő

Csupa
akasz-
tőfahu-
mor ele-
jétől végig,
csupa öllel,
színes, mulat-
ságos esemény

Ara 6 pengő

Genius Kiadás * Kaphatók minden könyvesboltban

A Habsburg-uralom ellen tüntetett vasárnap Cegléd népe, amely megtagadta Horvay emléksobrának leleplezését, mert reménység helyett lemondást hirdetett

„A domus Austriaca reánk nézve csak egy rossz történelmi emlék, amelyhez nincs többé visszatérés”, mondja Erdélyi képviselő Cegléd „igazi” Kossuth-szobrát követel a főváros számára

Cegléd, november 13.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) Cegléd városa vasárnap délelőtt Horthy kormányzó és József főherceg jelenlétében leleplezte a világháborúban elpusztult több mint nyolcszáz hős fiának szentelt emléksobrát. Több mint két évig késett a ceglédi hősök szobrának leleplezése, de éppen ennek a késedelemnek köszönhető Cegléd, hogy vasárnapi ünnepe messze fölülmulta más hasonló emlékszobor-leleplezések jelentőségét, hogy nemcsak helyi emlékművet ült, hanem

munka és a takarékoság. Arra kell törekednünk, hogy jobbá és függetlenebbé tehesük utódaink életét. Csak erős nemzeti vagyon megteremtése biztosíthat egészséges, független nemzeti és gazdasági életet.

Ha folyvást idegen segítségre, idegen kölcsönre szorulunk és garast garasra téve nem építjük ki gazdasági életünk védő rendszerét, akkor a külföldért dolgozunk és a külföldért élünk.

Nekünk pedig megunkért végre élni és a nemzet nagyságáért és örökéletűségéért kell dolgozni. Ama hőseink előtt, akik mindent feláldoztak, jusson eszünkbe, hogy áldozat, munka és takarékoság viszi előre hazánkat a nagy jövőnk útján.

A kormányzó után Presely főispán beszélt, majd Szilágyi Imre katolikus, Takács József református és Történelmi Lajos evangélikus lelkész áldotta meg a leleplezett szobrot. A legnagyobb föltűnést Takács református lelkész beszéde keltette, aki kijelentette, hogy

az isten mártírnemzetnek teremtette a magyart és a nemzeti mártíromság betetőzése az utolsó négy száz esztendő volt.

Cegléd népe — mondotta — e négy száz esztendő tapasztalatait nem felejté el soha. A Habsburgok négy száz esztendő uralmára való célszerű élnék visszahátra talált a sokszézfényű közönségben.

— A négy száz esztendő tapasztalatait — jegyezte meg F. Szabó Géza kormánypartí képviselő — nem felejtjük soha! Nem, nem, soha!

Sárkány Gyula polgármester beszélt ezután, majd a kormányzó és József főherceg koszorúját helyezték el az emlékmű talapzatán.

Az emlékmű talapzatát csakhamar belepték a koszorúk. A kormányzó, József főherceg végignézte a 29. honvédezered és a 38. közös gyalogezred volt katonáinak és a kétezer főnyi leventecapat főlvonalúdsát. A ceglédiek valóságos bucsujárásban vonultak Damkö szobrászművész sikerült alkotásának megtekintésére. A köbelszéken bronz turulmadár trónol kiterjesztett szárnyakkal, alatta pedig rohamisíások zászlótartó, kardot rántó huszár és kiáltós rohan a csapatba.

— Ez a szobor lelkesít — mondja A Reggel munkatársának Történelmi evangélikus lelkész —, nem a fájdalom és a lemondást glorifikálja, mint a Horvay mellőzött emlékszobra és budapesti Kossuth-szobra.

Az örökös nyavalygást, a haldoklást nem lehet és nem szabad szoborra önteni, szoborra faragani!

A körülállók lelkesen ünneplik e szavak után Történelmi lelkész, aki egybeként is a nap hőse: kézzől-kézre jár a „Ceglédi Közönség”-ben megjelent vasárnapi vezércikk: „Lelepleztük-e valóban Kossuth Lajos szobrát?”

„Ennek a hiperbolális, gerinctelen kornak beteges szülötte az a siremlék,

— mondja a többi között az általános lelkesedéssel és helyesléssel fogadott vezércikk —, amelyet a múlt vasárnap fájdalom csalódással adott át az ország népe nem a magyar jövődönék, hanem a közvélemény ítéletének.

Az egész mű történelmi hamisítás!

Hamisítás Horvay Kossuthja, mert a jobbágyot és az egész országot fölszabadító törvényalkotó, meg nem akkuvó, kegyelmei el nem fogadó, késő vénségig önkéntes száműzetésben élő nagy államfértu nem hajthat meg-alázottan fejet. A Reggel már másnap ezt a frappáns kritikát hozta a szoborról: (A cikk itt idézi A Reggel múlt vasárnapi vezércikkének huszonkét sorát.) Sulyos szavak miként a pörölyütések, de igazak az első betűtől az utolsóig. Használóképpen helyesem, a tényeknek megfelelően állapítja meg a vezércikk írója a következő megfigyeléseket: (Most A Reggel vezércikkének újabb kilenc sora következik.) Nekünk harcos, bizakodó, a jövőbe dacos elszántsággal néző, megalkuvást nem ismerő, győzelmes Kossuth kell! Hát igenis,

mi nem lelepleztük le Kossuth Lajos szobrát, mert amit annak mondanak, az a husz év előtti Habsburg-dinasztia szobra, de nem a magyar nemzeté!

Ez a szomorú szoborcsoportozat nem maradhat Budapest legszebb terén, el kell vinni máshova, ahol kevesebben látják és ha bármennyibe kerül is, új Kossuth-szobrót kell készíttetni.

Cegléd városa már ráfuzott a szoborkészítő művész egy lehetetlen alkotására, most rá fog hízni az egész ország, de amit reparálni lehet, azt reparálni kell! Amiket itt elmondottam, azok az én privát gondolataim, de százezeren és százezeren gondolkodnak hasonlóképen.

A Reggel munkatársa beszélt

Zakár Károlyról,

akí ötven esztendővel ezelőtt századmagával kivitte Turimba Kossuth Lajosnak Cegléd mandátumát.

— En láttam Kossuthot — mondja — és megállapíthatom, hogy a budapesti szobor Kossuthja nem ő.

Ez nem az igazi Kossuth,

reménységet, életet adó Kossuthja. Ennek a mi Kossuthunknak még mindig nincs szobra az ország fővárosában...

— Horvaynak az a malőrje — jelentette ki később A Reggel munkatársának Damkö József, a ceglédi hősök szobrának alkotója —,

a Habsburgok alatt készült Kossuth-szobrát nem a Habsburgok alatt leleplezték le.

Hazautazás közben beszélünk

Erdélyi Aladár

ceglédi képviselővel, aki a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— Cegléd nem bocsátkozott esztendői az vitakba, hanem szíve sugallatát követte és az az emlékművet, amely nem volt hiú kifejezője érzelmének, leleplezetlenül hagyta, helyébe újabb áldozattal megfelelő szobrót állított. S hogy mennyire nem az elfoglaltság vezette, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a ceglédi nép ma is bizskén mutat Kossuth-szobrára, amelyet esodálatosképen ugyanaz a művész alkotott, atinek a hősök szobrát nem volt hajlandó leleplezni és aki a budapesti Kossuth-szobrót is alkotta. Örök rejtély marad, hogy mi alakította át a művész fölfogását a ceglédi és a budapesti Kossuth-szobor megalkotása között. Cegléd levonta a konzekvenciákat és ugyanazt kell megtennie Budapestnek is.

Uj szobrót, igazi Kossuth-szobrót követel a nemzet a főváros számára.

Legyen vége annak a kornak, amely a megalkuvást még a művészetbe is ávitte. Ennek az ellenkezőjét akarják azok, akik

Kossuth ünneplését a legitimizmussal összeegyeztethetőnek találják.

Holtak, aki Kossuth eszméit ünnepli, annak tudnia kell, hogy

a független, önálló, szabad Magyarország eszméjét ünnepli, amelyet semmiféle legitimista jelszóval nem lehet béklyóba verni.

A nemzet visszanyerte szabad rendelkezési jogát és ha élni akar, élnie kell e jogával. Megvagyok győződve arról, hogy ezt fogja cselekedni akkor, amidőn elkövetkezik az az idő, hogy döntenie kell a királykérdésben. Itt senki sem hitatkozhatik semmiféle jögcimre, az egyetlen jogcím a nemzet érdeke.

A domus Austriaca reánk nézve csak egy rossz történelmi emlék,

amelyhez nincs többé visszatérés...

Ludvig Dénes

BUNDA
BUNDA
BUNDA
mindig **BUNDA** marad!

ELKÁN és **GERŐ**
szüccsük től!

IV. Váci-utca 22. VI. Andrássy-út 27

példát adott, üzent a fővárosnak, az egész országnak.

Megmutatta Cegléd, hogy ha egy szobor rosszul sikerült, nem szabad belenyugodni, hanem a közönség, a nemzet érzelmeinek megfelelő új szobrót kell a helyébe állítani. Ez történt Cegléden a két évvel ezelőtt elkészült emlékszoborral és ennek kell megtörténnie — üzeni, sürgéti, követeli Cegléd — a budapesti Kossuth-szoborról is. A ceglédi hősök szobrának viszontagságos történetéről

Erdélyi Aladár

ceglédi képviselő a következőképpen tájékoztatta a vasárnapi szoborleleplezés előtt József főherceget:

— A ceglédi hősök első emléksobrát véletlenül éppen Horvay János, a budapesti Kossuth-szobor megalkotója készítette el, de amikor fölláttottak, senkinek sem tetszett, mert

bizakodás és reménység helyett lemondást és kétségbeesést tukrózott vissza.

Hungáriát ábrázolta ez a szobor, amint fájdalom arccal egy haldokló katonát emel magához. Cegléd városa nyomban elhatározta, hogy a fájdalomnak és a remondásnak ezt a szobrát nem leplezi le, új pályázatot írt ki.

Horvay szobra pedig több mint két esztendőig állott az Arpád-téri nagytemplom előtt — letakarva.

Amikor szobakerült, hogy mi történjék vele, sokan el akarták adni, míg a város egyik tekintélyes polgára kijelentette, hogy ha már megfizettük, tartasuk is meg, elretentő például azonban véssünk bele a háborúban fölmentetek névsorát...

József főherceg után csakhamar megérkezett a kormányzó és kíséretével együtt a Rákóczi-terén fölláttott zászlótáborban foglalt helyet. Erdélyi Aladár megnyitóbeszéde után

a kormányzó

a következő beszéddel adott jelt a szobor leleplezésére:

— A mai nemzedék feladata, hogy a megmaradt javakkal híven sáfárkodjék. Két erő szerzi meg a gond nélkülű jólétet: a

Minőségben, árban

utólérhetetlen!

Selyemgyapjú nadrág, első minőség hibátlan ...	4.90
Bőrkesztyű gyapjú beléssel, a legjobb anyag	7.98
„Bemberg” selyemharisnya, első minőség, hibátlan ...	4.50
Valencia női harisnya, divatesztnek, finom anyag	2.32

HEILIG

HARISNYAHÁZA
VILKÁZINCZY UCCA 7.

Ősszel, télen

„WIMPASSING”

hó és sárcipő

1824

WIMPASSING

VGF

HIREK

Író-temetés

Szomaházy István (1864-1927)

Vasárnap déli 1 óra. Most temetik a népszerű író, *Szomaházy Istvánt*. A rákoskeresztúri temető udvara teli van autókkal. Mint egy nagy premieren, annyi a koesi. A kedves író halálában is tapintatos volt, délből rendezte a temetését. *Ő se szeretett korán fölkelni. Az őszi reggekkel csunya ködje elmulrt, szép idő volt, a déli nap melegen sütött.*

A halottasházban s előtte *csupa ismerős*. Írók, szerkesztők, közigazdasági kitünőségek. Még el se kezdődött a szertartás, egy politikai hírlapíró szépen csöndben kifordult a kapun s autóján eltávozott. Titokban. *Csak mutatni akarta magát s csillant.* (Itt följelentem!) A teremben a pap beszéde után ének következett, amjé *Szilágy János*, a Pázmány-egyesület elnöke méltatta az elhunytat.

Szomaházy szerette az embereket, jökedvű volt s derűs. *„Vidámitója volt az embereknek”,* mondta a szónok.

Mialatt Szilágy beszélt, elnéztem a közönség arcát. Ugynevezett konok arccal álltak az emberek, *a szájak körül keserű vonás látszott.* Majdnem mindenki deresedik. Majdnem minden arcon apró erecskék sűrű hálózata rajzolja eszöndben az elmult esztendőhöz térképét. *Fiatalok nem járnak temetésre.* Temetésre csak a kortársak járnak. Ötven körül érzi az ember a kötelezettséget, hogy mégis csak illik elmenni X-nek vagy Y-nak a temetésére.

Legyünk csak őszinték. *Ez a „mégis csak illik” azt jelenti, hogy ő is eljött volna a mi temetésünkre.*

Kárpáti Aurél a szűkebb kollegák nevében beszél szimpátiikus, esős hangon. Azt mondja Szomaházyról, hogy *„enyhe trónidője költő”.*

S hogy a *nagyváros életében Szomaházy István vette először észre a hétköznapi költészetét.* *„Drága öreg, fiatal barátunk, isten veled!”* Így bucsuzott tőle.

Harsányi Zoltán szépen, félrúsan beszélt. A szerzők egyesülete nevében bucsuzott a bajtársától, akinek kezéből kiesett a fegyver.

A szónoklatoknak vége. Az emberek az őszi időben köhögve ácsorognak. Várják a koporsót. Várják károgának a közeli sírboltok tetején, amire mindenki összebuzza magát a kabátot. Főlnék az emberek. A déli napban oly kisértetiesen égnek a temetési terem gyertyái. A szónokok után új ének hangzik föl. Ott áll a Szentmihály-lova s a közönség tódul ki a szabadba.

Szerkesztők. Költők. Ügyvédek. Tözsédek. Hirdetési ügynökök. Kiadóhivatali igazgatók. Eljött a kávéháztulajdonos, akinek törzsvendege volt.

Ott látnak a fiatal orvost, akivel Szoma mindig a halálról beszélt. A kedvenc nyomdai tőrdelője s eljött.

Egy öreg nőt látni, akit hét fiatalabb társát.

Vajjon hol vannak a gépirókiasszonyok, akiknek költője volt Szomaházy István? Hol van a Méltóságos asszony, akiről regényt írt? Megöregedtek a gépirókiasszonyok, elmult a regényes álom, nem úgy történt, ahogy Szoma bácsi megírta.

A bankigazgató is ott volt, de külön. Gögösen állt ott bundájában, hogy nézett volna rá az öregedő gépirókiasszonyra. Eszre se vette.

Bent még mindig énekelnek. Elbámul mindenki.

A pénzügnyök a Körutról maga elé mered s az államtörkértől a klub-bérlőig mindenki el-

Veszünk, eladunk és művészielen javítunk
kelési szövegeket és antik butort. „Antikart” Rt (Sternberg Z. J.) Dobó-utca 31. sz., Kazinczy-utca sarkán. Telefon: J. 403-08

Leendő anyák, vigyázzatok!
Gyermekkosci csak győztespágyával MAHS védjeggyel elpusztíthatatlan
BRUCK VI, Andrássy-út 38. sz.
Párisi Aruházban szemben Képes Árjegyzék 50 fillér helyer elemében

mereng, a mulandóságon gondolkodik.

A sirmál *Pásztor Árpád* beszél. Utána kis ének. Gyászruhás nők sírdogálnak. Nagy sikítás. Valaki így szól mellettem: „ez a leánya, szegény. Baj lesz vele, el fog járni!”

Egy fotografus fölép a sírra. Fényképez. A göröngyök félelmetesen dobolnak a koporsón. Vége a temetésnek.
Nádas Sándor

— Száraz, éjjel nagyon hűvös idő... A budapesti meteorológiai intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: *Átmenetileg száraz és főleg éjjel nagyon hűvös, később növekedő felhőzetrel, csapadéokra hajlamos idő várható.*

— Zsitvay Tibor lázmentes. Zsitvay Tibor közel egy hónapja betegon felszök viasgrádi villájában. Vasárnap telefonon beszélünk Zsitvay Tibornéval, aki elmondotta, hogy a házelnök erős influenza-betegedést meg, többször recitált, de most már jobban van. Lázmentes és vasárnap délután rövid időre fölkel ágyából.

— Csütörtökön folytatják a Fedák kontra Feld-pör tárgyalását. Abban a pörben, amelyet Feld Mátyás indított Fedák Sári ellen több mint százmillió erejéig, mert állítólag a kommun idejében Bécsben szerződést szerzett neki, a bíróság most újabb tárgyalásra tűzött ki határnapot. A folytatólagos tárgyalás 27-én, csütörtökön lesz a budapesti törvényszéken, Somoskeőy bíró előtt.

— Újra munkában a retikültolvajok. Tóth Endréné rákospalotai építési vállalkozó nője bejelentette a főkapitányságon, hogy karján lógó retiküljét egy 6-os jelzésű villamoson ismeretlen teljes lecsopte. — Özv. Hegedűs Tiborné, fővárosi polgári iskolai igazgató nője bejelentette, hogy ismeretlen teljes a központi vásárcsarnokban karjáról ellopja retiküljét.

— Több száz ezer pengő esempészést lepeztek le a cseh határon. Miskolcra jelenti *A Reggel* tudósítója: A szendrői esendőrség szombaton éjjel nagyarányú esempészést rántotta le a leplet. Tornaszentjakabnál három kocsi fogtak el, amelyeken Gígola József földműves kilenc métermáza textilárut szállított Kassáról Miskolcra, ahonnan az egész szállítmányt tovább akarták küldeni Budapestre. A esempészés hónapok óta folyt rendszeresen és a besempészett árak értéke több száz ezer pengő. A esendőrség s a nyomozás eddigi eredményeiről vasárnap tett jelentést a miskolci pénzügyigazgatóságának, amely váneselés címén megindítja az eljárást.

— Halálözás. Nagy részvét mellett temették vasárnap dr. Kallós Samu ügyvédet, Kallós János szerkesztő atyját. Fischer főbíró tartotta a gyászbeszédet, a sirmál Lukács Gusztáv szerkesztő beszűszta. A gyászoló közönség sorában a földszentáncos Wertheimer Adólf, Nagy Andor és Schwarz Jakab földszentáncosok képviselték. A bankvilág és a társadalmi élet sorából: Stein Emil, Könygi Hugó, dr. Bedő Már, Sebestény Arnold, Salusinszky Imre, dr. Szegő Elemér, Ujlaki Müller József, Szász Ernő, Pósnagy Aladár, Leitner Zsigmond, Halász Manó, dr. Wilhelm Arthur, Vagy Dező, Lányi Zsigmond, Katona Béla, Szüle Péter, Zádor István, Pólya Tibor, dr. Nádor Henrik, dr. Bernát Zoltó, Magyar Miklós és sokan mások.

— Letartóztatták az öngyilkos Kenedies Lajosné, aki rálőtt a férjére. Ujpesten, a Török Ignác-utca 7. számú házban, amint ismeretes, véres családi dráma játszódott le csütörtök reggel. Kenedies Lajos villamos-lásársági tisztviselőre rálőtt a felesége, aki azután öngyilkossági szándékából földgta a karján az ereket. Kenedies Lajost könnyebb természetű homlokosával — a golyó csak surolta a homlokát — kórházba vitték, az asszonyt pedig édesanyja lakásán ápolták. Vasárnap délelőtt beidézték a rendőrségre Kenedies Lajosné, aki azt vallotta, hogy nem volt szándékában férjét megölni, öngyilkos akart lenni, azonban nagy izgatottsága miatt a golyó célt tévesztett és a melléle levő ágyban fekvő férjét találta. Kenedies Lajos vallomása és a rendőri nyomozás azonban megdöfölte az asszony védekezését. Megállapították, hogy a házaspár régóta rossz viszonyban áll egymással és gyakran voltak közöttük féltékenységi jelenetek. A rendőrség szerint a merényletet is féltékenysége miatt követte el Kenedies Lajosné, akit szándékos emberölés kísérlete miatt le is tartóztatták.

— Mosoly és élet jellemzi a Veres gyermektáncos-specialista képet, V. Harminec-utca 3 (Bécsi-utca sark). Bejelentés telefonon kerek: 135-70.

— Székely Aladár művészi fényképei a legkiválóbbak. 6 művészi kép 12 P. Váci-utca 18.

— A mai magyar emlékkönyvébe. „Senkinek sinés joga egy nemzetet uralkodni, csak a szellemi és jellembeli kiválóságának. Minden egyének eszköznek kell lennie a szellem kezében. A magyar ifjúságnak azért kell küzdenie, hogy ahol magyarság él, ott a magyar szellem legerősebb és legkiválóbb hordozói legyenek az irányítók. A magyarságot egyedül a világ-nívóra emelkedő műveltség mentheti meg. A kultúrában van egyedül fölfelé vivő útja. Eszszel és szívvel biztosíthat egyedül élelet magának. S ha ez így van, akkor a magyar ifjúságnak hatat kell zennie minden törpeségnek, minden szűkebbi kicsinyességek, elmaradottságnak, szellemi tungságnak, elfogultságnak, pártosságának és rosszakaratu butaságnak. A magyar szellem legnemesebb és legkiválóbb tulajdonságainak érvényesülését kell kivívnia minden téren. Szegény és kicsi nemzet kétszerező vagy kétszeres szellemiség mellett nem élhet meg.” (Malkai Sándor erdélyi református püspök, 1927.)

— Csődbejutott egy füvegnyákereskedő. A budapesti törvényszék Székács Hugó (VI. Denczur-utca 2) üveg- és porcellánnyákereskedő ellen a kénszeregyezésről elmarasztalás megszüntetés és esődtől hivatalból megnyitotta. Csődbejött: Vaght Albin; tömeggondnok: dr. Kovács Ignác. A követelésbe bejelentésének határideje december 15.

— Csütörtökön tárgyalják a Baumgarten-hagyatéki pört. Elsőnek írta meg *A Reggel*, hogy Baumgarten Ferenc fvérei pürel támadják meg azt a nagylelkű végrendeletet, amely milliárdos alapítvány létesítést magyar írók támogatására és megcsináltását kéri azon az alapon, hogy Baumgarten Ferenc elmebeteg volt. E pör érdemleges tárgyalását csütörtökön kezdi meg a polgári törvényszék Szahmáry bíró.

— Verekedés közben fejbeszurtak egy kereskedő. Albrecht Sándor 38 éves kereskedő Pesterzsébetben, Nagy Sándor-utca 14. számú házban levő lakásán albrölője verekedés hevében sebekével fejbeszúrta. Albrechtet a pesterzsébeti mentők súlyos állapotban szállították a Rókus-kórházba.

— Képzelt beteg lesz minden aranyérem megbetegedett, mert a baj sokáig kínozza és gyakran visszatér. Ez azonban elkerülhető, ha — amint velünk érdekelt oldalról közlik — a modern bakterológia vívmányait igénybe vesszük. Legjobbban védekezhünk az aranyérek okozói, a bélbaktériumok mérgei ellen, ha naponta használjuk a Posterisan-kencsőt és kúpot. Díjtalan fölvilágosító tudományos értekezést szívesen küld a „Viktória” gyógytár, Budapest, VII. Erzsébet-körút 21. A szer íti, valamint minden más gyógyszerárban is beszerezhető.

Olay Ferenc dr. A magyar kultúra válságos ével — 1918-1927. E kitűnő könyv ismeretkésora visszatér *A Reggel*

Mindenütt kéznél van
lakásán, irodájában, ha utazik
az új hordeozható
ROYAL
PORTABLE
IRÓGÉP
gyors és megbízható
Kedvező fizetési feltételek mellett is szállítja és díjmentesen bemutatja a vezérképviselet:
Kovács A. és Társa
Budapest V. Nádor-utca 5
Telefon: 234-96

ZÁLOGCÉDULAKAT kiváltak. Érszereket bársinéi drágában veszek. Egyetem-utca sarkán
Singer IV, egyetem-u. 11.

AZ ERNST-MUZÉUM AUKCIÓI XXXVII.

KIÁLLÍTÁS: November 13 — 20-ig delelőtt 9-től deletután 5-ig	Dr. Mezey Ferenc hagyatéka Kilényi Hugó gyűjteménye II. rész Farkasházy Jenő herendi hagyatéka II. rész, valamint fűri és más manóhírlétköbki származó festmények, műtárgyak, ezüst, gobelinék, szőnyegek és butorok	AUKCIÓ: November 21-től naponként deletután 1/2-4-től
--	--	---

— A beutalt képviselő. Vajjon mily szugesztív erő, mily lebilineselő kellem lakozhatik Brandt Vilmos belföldön élő hazánkfiaiban, aki a kormány hivatalos jelöltjeként jött, alig látták és már győzött is a török-szentmiklósi választókörletben. 5057 választóból 4762 irta alá Brandt ajánlást ívet, anélkül, hogy a programját kifejtette volna. Török-szentmiklós és környékéről csak kétszázegyházyan, a halottak és elköltözötték (kivándoroltak), vagy akiket kizártak a megítéltetésekből, nem se-reglettek Brandt hivatalos zászlaja alá, amikor Budapestre azt üzenték a főispán ur ömeltóságának, hogy mindnyájuknak el kell menni, illetve alá kell írni. Jó tettért jót várj! Török-szentmiklós is megkapta jutalmát. A beutalt képviselő, miután szombaton ányújtotta ajánlást ívet, vasárnap elmondotta a program beszédét is. Elevezen lüktető politikai és habzoan pezsgő közéletünknek rég volt szebb napja, kedveritőbb és emelkedettebb eseménye Brandt képviselő utalagos programvallásánál. Mi Ohozzá Wunderlichné, a delejes menyecske, vagy a Britiish Muzem óriási delejes patkója, amely tizmetényi körzetből huzza magához a szétszórt vasdarabokat? Mind-ez kismiska a mi szeretett képviselőjelöltünk egyesületéből, közéleti multjából, államférfiai esekedeteinek nimbuszából kiáradó, tünnemnyes vonzóerőhöz! Egy hete még a legőregebb török-szentmiklósi polgár sem tudta, hogy a világon van, hat nap mulva övé a kerület apparaja-nagyja, Ó a sors embere, az eljövendő, hódító Vilmos, akinek megválasztása nélkül nem-csak az ország, az országgyűlés is esonka marad. Brandt Vilmos tulnó az egyszerű kormánypárti képviselő személyiségén, egy óriás, aki játszi könnyedséggel viszi ölében Steindl remekét, a magyar parlamentet. Busuljon, vagy ujjongjunk? Busuljon a ló, ujjongjon Török-szentmiklós.

— Zita királyné vasárnap résztvett fivére, Xaver herceg esküvőjén. Párisból jelenti A Reggel tudósítója: Lignièresben vasárnap ment végbe fejedelmi pompával Xaver bourn-bour-pármái herceg és Madeleine bourn-bour-bour-séti hercegnő esküvője. Az esküvőnél a belga király képviseletében Bourbon Lajos herceg és Sixtus bourn-pármái herceg szerepeltek tanúként. A házasságkötésnél jelen volt Zita királyné és a luxemburgi nagyhercegnő is.

— Mondada órnagy-hadbíró, a Tisza-pór tárgyalásvetetője ügyvéd lett Csorváson. Szegedről jelenti A Reggel tudósítója: A szegedi ügyvédi kamara tagnévsora érdekes névvel szaporodott. Dr. Mondada Jenő órnagy-had-bíró, aki a Tisza-pór tárgyalást vezette, fől-vetélet kérte az ügyvédek névsorába. Mondada nem Szegeden, hanem a közeli Csorvás községben fog ügyvédi gyakorlatot folytatni.

— Öngyilkos lett egy szülésznő, mert tiltott műtéttel vadolták. A pesterzsébeti mentőket vasárnap telefonon értesítették, hogy Tóth Árpádné szülésznő lakásán megmérgezte magát. A mentők a Rókus-körházba szállították, ahol vallomásaiban elmondotta, hogy egy szomszédasszonya kérte: végezzen rajta tiltott mű-tétet, ő azonban ezt megtagadta. Azóta ez az asszony halálos ellensége lett és többször föl-jelentette őt tiltott műtét miatt, de a vád mind-egy esetben alaptalannak bizonyult. Ennek ellenére legutóbb ismét följelentést tett a szomszédasszony és a szülésznő ezért mérgezte meg magát. A szerencsétlen öngyilkos, alighogy befejezte vallomását, visszaesett az ágyra és meghalt.

— Földalatti villamos a Rákóczi-uton. A közlekedési bizottság tagjai majdnem egyhangúlag azt állapították meg, hogy a Rákóczi-ut problémája csak úgy oldható meg, ha a földalatti közlekedés egy részét a föld alá helyezik. A közlekedési problémán kívül szó esett a nagyüzemről is, azonban ez a kérdés már megoldást nyert, mert a legnagyobb és legkényesebb ruhanemű egyaránt habbheő lesz, ha a nagyüzemű valódi Meister mosár-szinszapant használják.

Wildensteinsegen
Richthofen-tárnajú
 legjobb
porosz, szalon, szobafűtőszén,
 továbbá koks és aprított tüzi fa
 vagon-tételekben, fuvarokban és
zsákokban
Urbán szénkereskedelmi rt.-nál
 Budapest, V. kerület, Nádor-utca 12. szám
 Telefon: Teréz 253-40, 253-41, 253-42, 257-09

Apéritif... Ebéd előtti pohárka. Az étvágygerjesztő. Ahogy Párisban, az abszinté halála óta, amer Picon-t vagy jeges Róssi-t isznak. Ahogy Amerikában a szeszitalom előtt a sokféle cocktail-t itták s a tilalom óta ugyamint ittokban. Ahogy Angliában whisky-t, Olaszországban három-négyféle vermutot. Bécsben a Frühlingsstubeban vagy a divatos cukrászdákban sherryt, portót és malagát, és pogácsát vagy szendvicset hozza.

Pesten tizenkötóra és félkettő között a legjobb cukrászdában (mert bár-élet nálunk ilyen órában alig van. A hölgyek és urak — saj-nálom: főként a hölgyek — telerakják tányérjukat három-négy habos süteménnyel és ezt a rakományt eszik azzal a kedvteléssel, amellyel külföldön az apéritif szeszt szokták kortyongéni költségtelni, vagy szalmaszalon szivni félórával déjeunor előtt. Torta, gesztenyepüré — itt minden sorrakerül. Hogy ilyenkor hol marad az obligát fogyasztókúra? Gyantom, hogy a hölgy ezek után nem mer ebédelni. Hazamegy és ránk a sósvízben főtt parajelvre, megszurkálja a villája hegyével s otthagya. Férfje rászól: — Mi az, már megint nem eszel? — Nem, mondja ónagysága elhaló hangon. — Már megint nem vagyok éhes.

A világhíres pesti cukrászdában tizenkettő és félkettő között. Háromszor ennyien is elférnek. Az asztaloknál főként hölgyek ülnek. Egyedül, kettesben, hármasban. Azt mondják: — Tizenhat kilót fogytál tavasz óta? Ne beszélj! — Aztán: — Reggel kilenkor telefonált, a férjem öt perccel azelőtt ment el, képzeld... Ránézek. Kövér, szokított nő, balkezen hat gyűrűvel. A rezedaszínű georgette-ruháról hanyag mozdulatlan hátravetette a legfrissebb Sulusik-bundát (ezért a névért a szűz felesél). Tul sok borbó szín dereng kifehéritett arca — a délj fény nem bókol. Középkorú hölgyek, úgy lépkednek a süteményspult előtt, mint a páva a kinyílt legyezővel. Némelyik belegöngyölte magát a hátul és derekán alul puposodó perzsbundába. Mások már levetették s a nőv sportruhácska tér-düket verdesi. A cukrászkiasszonyok ismerik őket. Chic az, hogy mindegyiknek meglegyen a maga kiasszonya. — Pakkilon be, drágám — mondja mézdesen a vendég-hölgy — egy kilo teasüteményt. Meg olyan habosat, amilyet ettem, tizenkettőt. Hogy is hívják azt? — Baiser — feleli a kiasszony. — Igen. Meg egy félkilo narancsosat... abból a lapos, kerek-ből... — A, igen, Blériot-t — mondja könnye-dén a kiasszony, hazaküldjem? — Kinn áll az autóm — adja tudtul széles mosollyal a hölgy és körülnéz, hányan hallották.

Vékonyka kiasszonyok is befutnak egy teára a korzóról az épp esedékes gavallérral. A divatos bórív derékban szorítja keskenyre kockás anyagból készült vagy burberry-sport-kabátjukat. A dohányzóba telepsznek, el-színak egy cigarettát, telefonhoz mennek, hogy újra visszalebenjenek a korzóra, mint akik pontosan elvégezték minden délelőtti dolgukat. Be-beleintenek a régi világ öreg damái, fekete selyemkabátok, fehérhajú méltóságos asszo-nyok, kalapjukat még olyan modisték szállí-tották, akiknek nincs már oégtáblájuk a Váci-utca-ban, de az öreg damák magukon hordják a ferenczöcséi idők presztizsét. És ezt nem lehet a mai boltokban vásárolni... Kis doboz menthe-ot vesznek vagy csomagoltatnak né-hány puncos piskótaszületet, vagy pedig ma-gukkal hozzák a matrózsapkás unokát és an-

Pesti apéritif

nak szabad a pultról egy süteményt kiválasztania. Uriemberek is érkeznek, öreg és ke-vésbé öreg urak, ezek a pult mögött a kiasszonyok frontján foglalnak pozíciót. Ez így volt már a régi világban is, hogy aki habbitű volt, az a pult mögött fogyasztathott. Ezzel jelezte, hogy a házhoz tartozik. S hogy a déli óra e cukrászdában, az adott lehetőségek között, még teljesebb legyen, megjelenik az ismert lovag is, megrikult hajjal, de szén-fekete bujjussal és ibolyailu nyakkendővel és már nem is a pult, de egyenesen a főpénztár me-győre siet. — Egy ananas parfait-t kérek ma este — mondja ott a legpuritánabb és nagy-mamakorú cukrászkiasszonynak, ahogy az egy feudális főurhoz illik. Dénes Zsófia

— Marx és Stresemann vasárnap este Bécsbe utaztak. Berlinből táviratozzák: Marx birodalmi kancellár vasárnap este Pünder államtitkár és Zechlin sajtófőnök kíséretében Bécsbe utazott. Stresemann külügyminiszter és kísé-rete Lipésben száll föl a vonatra.

— A Szent Imre-kollégium vasárnap ünnepelte negyedszázados jubileumát. Vasárnap reggel közéleti előkelőségek töltötték meg az egyetemi templom nagyszobáját az első sorokat és Walkenberg professor leudiletes prédikációbán méltatta a Szent Imre-kollégium, a legnagyobb katolikus ifjusági egyesület negyedszázados jubileumának jelentőségét. Az istentisztelet után a vármegyeház díszteremben tartotta meg alakuló ülését a „szénatus”. Marcell Mihály, a kollégium igazgatója feltegette a szervezkedés célját, amely az ifjuság számára a társadalom és köledet ténycsinnek kollégiás támogatást akarja biztosítani. Glattfelder püspök arról szólt, hogy Magyarországon, ahol a legutóbb szervezkedés azért történik, hogy egyesek érdekeinek szolgálatába állítsanak tömegeket. Égőt szükség van olyan társadalmi összefogásra, amely az egész ifjuság érdekeit oltalmazza. Szűcs, atomizál a magyar társadalom — mondotta a püspök — és csak akkor nézhet szebb jövő elé, ha az egyéni érényesítés vőgát második helyre szorítja.

— Agonyújtott az áram egy kis fiut, aki fogadásból fölmászott a villanypóznára. Szegedről jelenti A Reggel tudósítója: Vasárnap délelőtti halálos szerencsétlenség történt Szeged-Rónkon, ahol most készül a villamosvezeték. Király István 12 éves tanuló a missus után fogadott pajtásainál, hogy fölmászik az egyik villanypóznára tetetjére. Amikor a pózna közepén a halálfejes figyelemzetetütblát elérte, leszólt, hogy nem megy tovább. Társai erre kiáltozni kezdtek: „Gyáva, elvesszed a fogadást.” A kis diák ezután fölmászott a pózna tetetjére és valószínűleg hozzáért a vezetékhez, mert egy pillanat múlva élettelenül lezuhant. A telefonon értesített mentők már halva találták, a magasszűllésű áram féltéstét szemé égetté. A rendőrség nyomozást indított annak megállapítására, hogy a szerencsétlenség miatt kit terhel a felelősség.

— Mórlec Zsigmond a Cobden-Szövetségben holnap este 7 órákor előad a magyar ifjuságról. Kereskedelmi Csaruk (V. Szabadág-tér 12).

— Együtt tűnt el három cipészinas. A főkapitányseg elűnési osztályán Putsay István cipészemester vasárnap bejelentette, hogy Attila-utca 24. szám alatt levő műhelyéből egyidőben eltűnt három inasa. A három fiu: Zachár Ferenc, Ördög László és Segesdi Dező a cipész-mesterrel laktak, szombat reggel azonban, amikor megkezdtek a műhelyben a munkát, Putsay nem találta sehol az inasokat. A rendőrség keresi őket.

— „Pesti Futár” legfrissebb száma: Nagy riport a Városházáról, a királyiúrsól. Képekkel: Friedrieh, Fábián, Wolf és a többi! Szatirikus kritikák.

— UJ SZEMPESZTEK NEVE: YESSO-HENNA. A KIFEJEZESTELEN SZEMEKBŐL IS HOSSZÚ CSILLOGÓ SZEMPILLÁKAT, MELYTÜZÜ SZEMPESZTÉK VÁRAZSOL. A SZABADALMI LEÍRÁS SZERINT ABSZOLUT ÁRTAL-MATLAN. Ha valahol ne mikápn, forduljon Csillag-gyógyszertárhoz, Budapest, Bákóci-ut és József-körút sarak.

A hűtőlapot már fogyasztják
Megnyitt
 a
MŰJEGPÁLYA
 Tagjegymegújítások
 december hó 3-ig be-
 iratási díj nélkül. —
 Telefon: Lipót 919-22

Beraktározok előleggel
 butorokat, lakásberendezési tárgyakat. **Verebes, Hunyadi-utca 7. sz.** Telefon: József 382-61

Perzsaszőnyegeket és németperzsák
 földön olcsó árusítása:

Perzsa öszekötők	-----	100-	pengőtől
Németperzsa öbölök	-----	216-	pengőtől
Németperzsa ágyaló, párja	-----	48-	pengőtől
Németperzsa öszekötő, darabja	-----	34-	pengőtől

Csak a legjobb minőségeket tartom raktáron.
 Előnyös fizetési feltételek. Csine kérem ügyeint!
Klein Ödön, IV, Régiposta-utca 3

Ne tépelődj,
 meglesz vágyad,
Palma
 sarok védi lábad,
 Idegeid, drága
 cipőd,
S alig fogy
 el 1-2 pengő.

Sréter tábornok fia,

Sréter Elemér volt röpülőtszif taxisoffőr lett Budapesten, hogy megkeresse a vizsgadíjat és Ázsiába meheszen a török röpülőflottához

(A Reggel tudósítójától.) Az elmúlt héten a Várház-körutón kis szürke autótaxi bele-szaladt egy előtte haladó teherkocsiba és a soffőr, Sréter Elemér több helyen megsérült az arcán az ablaküveg szilánkjaitól.

Sréter Elemér, a Bp. 16-855. rendszámu Marta-taxi soffőrije azonos szandai Sréter Elemér volt huszárfőhadnaggyal, Sréter István tábornok, nyugalmazott honvedelmi miniszter legidősebb fiával.

A történet, amelynek során Sréter Elemér, a 32 éves, daliás fiatalember az aranyujtásos hozandómánytól a 16-855-ös számu autótaxi volánjáról jutott el, valóban regényes. Korunk magyar regénye.

Sréter Elemér a háború elején került ki a Ludovikából. A 8-as honvédszázadokkal ment a frontra. Később az 5. röpülőszázadhoz osztották be és egyike lett a legvakmerőbb pilótá-tiszteknek. Ami a háború óta történt Sréter Elemérrel, azt maga mondja el a Rökus-kör-ház 32-tes kórtermének ágyán.

— Két évvel a háború után — mondja — hosszas meditáció után, merész elhatározással kiléptem a hadsergeből és

Kisázsia felé indult hajóra ültem, hogy új életet kezdjek.

Az ázsiai Törökországban levő karadjabéji állami menestelphöz kaptam ugyanis meghívást, ahol már ott dolgozott egy másik volt magyar tiszt: Csiky Ferenc tüzérfőhadnagy. 1920-tól 1927 elejéig voltam Kisázsiaiban. Ez

alatt átéltem egy újabb háborút is. 1922-ben kitört a török-görög háború és sok magyar társammal együtt én is fegyvert fogtam az ottani hadsergeből. A háborúban megkaptam a török köztársasági rendjelet, aztán hét év után elfogott a honvégy

és egy napon fölbontottam szerződésemet, hajóra ültem és hazajöttem. Pilóta akartam lenni valamelyik röpülőársaságnál, azonban nem kaptam állást. Amikor láttam, hogy ide-haza mily kicsik a lehetőségek, elhatároztam, hogy visszamegyek Törökországba, a török hadserég röpülősztyáldához. Utasítottak, hogy tegyem le a német röpülővizsgát s akkor semmi akadályja sem lesz a török hadröpülés-nél való elhelyezkedésnek. A német röpülő-vizsga azonban pénzbe kerül. Sokba. Kétezer pengőbe.

Elmentem tehát taxisoffőrnek.

Persze, el tudom képzelni, hogy egykori barátaim nem tartják elegáns dolognak, hogy soffőr lett belőlem, de ez ma ne igazságon senki. Párhónapi soffőrséggel egész jövőmet akarom biztosítani,

igy kereselem meg a pénzt a pilótavizsgára.

Sréter Elemér pár nap múlva elhagyhatja a kórházat. Megkérdezem tőle, visszamegy-e még a taxistandrára?

— Nem — mondja határozottan. — A kétezer pengő együtt van. A jövő hónapban megyek ki Desszuba, vizsgázni. Azután vissza Török-országba. Vár a menyasszonyom...

— Parlamenti ünnepély volt vasárnap a parlament építőjének emlékére. Vasárnap Steindl Imre halálának 25 éves évfordulójának ünnepélyt rendezett a parlament építőjének emlékére az országági régi delegációs termében a Magyarországi Építész- és Mérnökegyesület.

Az emlékünnepélyen Puky és gróf Széchenyi alelnökök képviselték az országgyűlés két házát, az egyes minisztériumok részéről Kertész és Issokházi államtitkárok, Zanner Alajos, dr. Barna Aladár, Förster Gyula és dr. Traeger Ernő miniszteri tanácsosok jelentek meg. Buda Béla az Építész- és Mérnökegyesület elnöke azt mondta elnöki megnyitójában, hogy Steindl Imre nagy munkája több volt művészi dolognál, az ő megvalósult terve egy nemzeti gondolat hordozója. Foerk Ernő építésztanár emlékbeszéde után Möller István a Műegyetem, Hecker Antal az Akadémia, Kertész K. Róbert államtitkár a Műemlékek Országos Bizottsága, Hüttl Deszö a Képzőművészeti Társaság és Neuschloss Imre a Magyar Képzőművészek Egyesülete nevében szólaltak fel. Végül a Steindl-Célt megbízásából Alpdár Ignác beszélt, azután megkoszorúzták Steindl Imre szobrát a parlament lépcsőházában.

— Weisz Ernő gyűjtőmenyes kiállításra. Kis fizet fel-szik előttünk egy sokatígéző magyar piktor műveinek ismertetésével. A füzetet Mókán adták ki, ahol Weisz Ernő, Rudnay Gyula tanítványa, első kopállítást rendezte. Már lerakta magáról az iskola porát, már bontogatja különös egyénisége szárnyait, már hódít, meg-állít, meglep festményeinek sokatlanúságával, tudásával. Maholnap komolyan számolni kell vele pályatársainak.

— Részletek a 8 hengeres 1565 HP. JORDAN-automobil szerkezetéről. A modern közlekedés szempontjából rendkívül fontos körülmény, hogy a 8 hengeres JORDAN lassu fordulatszáma mellett is épp oly egyenletesen működik, mint a legnagyobb teljesítmény kifejtésénél. Specialiás a JORDAN motorjának, hogy a főtengely első végén egy műsodék, kisebb lendkerék van elhelyezve, úgy, hogy a főtengely a fordulatok által nem lesz túlterhelve és így a gép abszolút rázásmentes járása biztosítva van.

— Részletek a 8 hengeres 1565 HP. JORDAN-automobil szerkezetéről. A modern közlekedés szempontjából rendkívül fontos körülmény, hogy a 8 hengeres JORDAN lassu fordulatszáma mellett is épp oly egyenletesen működik, mint a legnagyobb teljesítmény kifejtésénél. Specialiás a JORDAN motorjának, hogy a főtengely első végén egy műsodék, kisebb lendkerék van elhelyezve, úgy, hogy a főtengely a fordulatok által nem lesz túlterhelve és így a gép abszolút rázásmentes járása biztosítva van.

AZ ADMUSBAN
ma, hétfőn záróra
reggel 5 órakor
Magyar-utca 5 Telefon: J. 454-49
SZEPESI—CSÜTOR JAZZBAND

PIRELLI PNEU. ÉS TÖMÖRGUMI
Automobil Ker. Rt.
Budapest, Bátyáns-u. 12

— Gyilkos orkán pusztított Amerika nyugati partjain. Newyorkból táviratozza A Reggel tudósítója: Az Egyesült Államok nyugati partvidékének középső részén óriási orkán dühöngött. A szélvihar következtében két ember vesztette életét, huszán többen súlyosan megsebesültek.

— Vasárnapi kerékpárlapások. Bursi Imre 17 éves fiatal kerékpárt a Kálmán-utca 17. számú ház kapujából, — Buszler Ottó 26 éves ezüstműves kerékpárt a Király-utca és Nagykörút sarkán a Járda széléről, — Varga András altiszt kerékpárt Vigadó-ter 2. számú ház kapujából ismeretlen tettes ellopja.

— Izó vassal büntetik a házasságtörést Ujanglia puritán községeiben. Newyorkból írja A Reggel tudósítója: Ujangliában, ahol katasztrófális árvizek pusztítanak, ma is léteznek ugynevezett puritán falvak és községek, embertelenül szigorú törvényekkel. Ilyen evangélistá puritán község életét mutatja be az a film, amely a Broadway egyik legnagyobb színházának korász óta műsorán van. Ez a filmjétek: „The scarlet letter”, „A bíbor betű”. Meséjét Nathaniel Hawthorne népszerű regényéből merítették, Főszerepét Lillian Gish, „A fehér apáca” felejtethetetlen hősnője játssza. A bíbor betű a szó szoros értelmében szegény-föld: a házasságtörés jelvénye. Ez ezt a jelvényt a bemutatott film szerint a hőstestű Lillian Gish koblere égetik... A „Scarlet letter” közönsége nemcsak az izgalmas romantika rajongóiból rekrutálódik. A puritán settlementek riport-szerű ábrázolása szintén a szenzáció erejével hat az életvidám Broadwayra.

Angliából behozott szöveteimből
Átmeneti- és télikabátok,
nagyon olcsón WIDDER, férfiszabó
készen kaphatók IV, Városház-utca 20
Telefon 295-76

Villányi pezsgő
(Schaumburg-Lippe)

SZAKORVOSI rendelés
vér- és nemi betegségek részére.
EZÜST SÁLVÁRÁN OLTÁS
Hendelés egész nap. Rákóczi-ut 32. I. em. I. Bókussal szemben

Honthy Hanna
Mesék az írógépről
Csütörtök, szombat, vasárnap
Városi Színház

— A magánalkalmazottak elkeseredett hangon panaszkodtak el bakaikat a vasárnapi nagygyűlésen. A Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetsége vasárnap délelőtt a régi képviselőházban népes nagygyűlést tartott, amelyen elkeseredett hangon tárgyalták meg a magánalkalmazottak szomorú helyzetét. Szilágyi Lajos elnöki megnyitójában azt hangoztatta, hogy a magyar dolgozóársadalom legelhanyagoltabb rétege a magánalkalmazottak nagy táborra, amely a legteljesebb bizonytalanságban küzd a nyomor ellen. A veszedelmét egyke-rendszer főoka elsősorban a nyomorúságban keresendő. Teljesen osztja a szövetség Bethlen miniszterelnök javaslatát, amely szerint a többgyermekes családokat nagyobb bírral kell jutalmazni. 94.642 női alkalmazott közül 58.921-nek a jövedelme 1,000,000 korona alatt marad. (Szegény!) Ezen változtatni kell. A munkaadóknak érdeke, hogy az ellentétek minél előbb kiegyenlítődjenek, nem szabad megvárni, míg az elégedetlenség kíméletlen és hangos formában jut kifejezésre. Ezután dr. Delhaes Rigaud, a szövetség ügyvezető határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben a magánalkalmazottak jogviszonyaik, fizetéseiik törvényhozási uton való megváltoztatását és kamara felállítását kéri a kormánytól. Dr. Györi Emil után Zachara Lajos főmérnök arról beszélt, hogy a nagytöke sohasem volt olyan könyörtelen, mint ma. A vagytonukat a vállalatok legnagyobb részét átmentették és ugyanakkor alkalmazottaikat annyi fizetést sem adnak, hogy százaz kenyerre elég legyen. Köves János és mások beszéltek még, végül a nagygyűlés elfogadta a beterjesztett javaslatokat.

— Vasárnapi hangversenyek. Medgyaszay Vilma nagy-sikerű hangversenyt rendezett vasárnap este a Zene-művészeti Főiskola nagytermében Kernler Lajos zongora-művész közreműködésével. Az estély műsorát Bartók és Kodály balladái, népdalátvitai töltötték ki, amelyeknek poétikus interpretálásával, előadóművészetének és meleg hangjának varázslatát Medgyaszay Vilma szintén megtalálta az utat a közönség szívéhez. Sok híllás és szeretet-teljes tapsal üdvözölték. — Jegerer Alfréd, a bécsi opera nálunk is kedvelt baritonistája, Schumann—Schubert-dalostestét adott, amelynek egyik érdekessége volt, hogy a művész saját magát kísérte zongorán. Jegerer, aki valamikor karmester volt, nagy muzikálissal és sok finomsággal szólaltatta meg a német romantikus dalköltőket és mindkettő minőségben zajos sikert aratott.

— Rádiót szerelnek a gyorsvonatokra. Miskolcra jelenti A Reggel tudósítója: A kereskedelmi miniszter nemrégben arra utasította a miskolci Máv. üzletfőnökséget, hogy készítsen tervet a vonatoknak rádióval való felszerelésére. A műhelyfőnökség az üzletvezetőség közbenjöttével filterjesztette a tervet a kereskedelmi miniszterhez, illetve a Máv. igaz-gatófőnökhöz, ahonnan most érkezett meg a válasz, amely utasítja a műhelyfőnökséget, hogy a tervek alapján kezdje meg a szükséges készülékek és anyagok előállítását. Egyelőre csupán a gyorsvonat I. és II. osztályu kocsikat szerelik föl rádióval.

— Keller István nyilatkozata. Keller István egy újság-közlemény állításával szemben annak közlésére kért föl bennünket, hogy magyar járdekekkel egyben sem Budapesten, sem külföldön soha ültet nem kötött. Blumenfeldt soha nem ismerté, az ügylőz semmi néven nevezendő köze nincsen.

— Új monumentális építkezés indul meg a Vörösmarty-téren, ahol már meg is kezdtek a régi Borbegrí-ház lebontását. A Borbegrí-féle ház és csomagszerkesztés november 15-én költözött ki és ugyancsak a Vörösmarty-téren fog pár hét alatt új üzletet nyitni, de addig is, amíg ezen helyiség elkészül, az arisztás a Váci-utca és Páris-utca sarkán levő földüzletben folyik zavartalanul.

RAGALYOK ERETTEN FIRTÓZLESEK
Lysiform
MEGVEÉD BIZTOSAN

„Jó ez a búsuló Kossuth, mert minek örüljön?”

— **mondotta Peyer Károly a szocialisták vasárnapi Kossuth-ünnepélyén, amelyen tizezer főnyi munkásság tüntetett a sajtószabadság és a márciusi eszmék mellett**

(A Reggel tudósítójától.) Óriási munkástömeg gyülekezett vasárnap délelőtt a Kossuth Lajos-téren, hogy részt vegyen a *szociáldemokrata párt* „Kossuth Lajos és kora” programmal engedélyezett *népgyűlésén*. A pártjuk, amint ismeretes, egy héttel ezelőtt a *Kossuth-szobor hivatatos telepeztési ünnepélyén* nem vett részt, így most

ez a népgyűlés a szocialisták külön Kossuth-ünnepélye volt.

A főbb utvonalakon nagyobbbeáramú rendőri készségség helyezkedett el; a gyűlés színhelyén egy század *gyalogrendőr* és több *lovasrendőr-osztály* állt fél. A munkások nem csoportokban, hanem *zászlók* és *jelmondatos töblédiskák* nélkül, *egyenként érkeztek*, *ünnepi ruhában*. A szobor előtt hordozható szónoki emelvényt állítottak föl és a gyűlés közönsége *rendkívül tömött sorokban helyezkedett el a szobor körül*, de így is betöltötte a hatalmas térség nagyrésztét. *Miniegy*

tizezer ember volt jelen.

Elöl a munkásnékkarok tagjai álltak, a *hágyományos — diáksapkára emlékeztető — dalárdista-sapkáikkal*. A rendőrhatalóság részéről a kivonult rendőrtestiek élén *Koppány Pál rendőrfőtanácsos* jelent meg. A verőfényes, de hideg időben a nagy tömeg *ünnepélyes nyugalommal* várta a gyűlés kezdetét és *ünnepélyességét mindvégig megőrizte*. A dalárda a *Munkáshimnusz* elenklésével vezette be az ünnepséget. A dalt — „Zugjón dalunk, miként a fergeg” — a tömeg *kalapleceire hallgatta*. Eközben a szobor talapzatára

pirosszeffűs, vörösszalagos koszorút

tettek le, ezzel a főhírrással: „Kossuth Lajosnak — a Magyarországi Szociáldemokrata Párt”. A tömegből egyetlen kiáltás harsog:

— *Eljén Kossuth Lajos megvalósítható eszméjé!* — s a kiáltás visszhangja egyetlen hatalmas éljen. Az emelvényről *Szakasits Árpád* üdvözlő a megjelenteket az új szocialista *üdvözléssel: „Barátság, barátság!”* amire *üzzerényi hang egyszerre kiált vissza: „Barátság!”*

Propper Sándor

képviselő nyitotta meg rövid beszéddel. A *főszabadsítói jogbajok jogtalan utódai jöttek ma ide* — mondotta —, *hogy tetemre hívjuk, számonkérjük a márciusi szellemet, amely nekünk lángolt és világított*. Eljöttünk megállapítani, hogy *késői koros utódok kiforgatták a magyar népet jogos örökségéből*. Eljöttünk megkérdezni, hol van a *vérveregtes márciusi vívmánya?* Es *eljöttünk jogadatmal tenni, hogy nem nyugszunk, amíg föl nem jutunk annak a korszaknak magaslataig*. Elhozzuk megtiporásunkat, *fájdalmunkat és remény-ségünket*. Hideg szobor tövében állunk, de *fülbennünk a tudat, hogy*

ha ez a szobor elevenre válnék, könnypaták ömlene szeméből, kezét nyujtaná az el-

nyomott magyar nép felé és ajkáról új szöveget hangzana új szabadságharagra.

Propper beszéde végén kérte a megjelenteket, hogy *legyenek méltók a nap eseményéhez*. Disszonáns hang — *mondotta* — az ünnepélybe ne vegyüljön, a *hitvány provokáció huzódjék vissza udujába*, ha *kimerészkedik, korbácsoltjuk vissza*. A delgozókat nem lehet legyőzni, mert, mint *Barbusse Jézusa* mondja, a meg-számlálhatatlan népé a *fájdalom és az igazság* s ha *legyőzik is, tud kiáltani*.

Peyer Károly ünnepi beszédét

hallgatták meg ezután. Évtizedekre volt szükség — *mondotta* —, *amíg a főváros leróttá halá-ját Kossuthtal szemben, ainek emléke a szabadságszerető népek szívében örökké élni fog*. Eszméit *maradtak és má, a 48-as eszmék igaz, őszinte követői, eljöttünk, hogy külön tegyünk hivatalt*. Ezután vázolta Kossuth tevédelmeit s amikor a *szabadságharc* kapcsolatban a *Habsburgokat említi, harsány közbekiáltások hallatszanak:*

— *Le velük! Elég volt 400 évig! Miattuk pusztult az ország!*

— *Kérem az elnököt — szakítja meg a szónoklatot Koppány rendőrfőtanácsos —, figyelmeztesse a közbeszólókat!*

— *Eltűnt a Habsburg-uralom — folytatta Peyer — és ma itt állhatunk Kossuth szobra előtt. A Habsburgokat megfosztották uralmuk-tól, de megcsönkült az ország is. (Elég baj! Elég szenvedés nekünk! — kiáltják.) A szabadságsért nagy árat fizettünk. Ha a Habsburgok az orosz cár segítségével nem verik le a szabadságharcot, nem következhetett volna be a világháború és sohasem csönkült volna meg Magyarország.*

— *Akik itt Kossuth Lajos ünnepelték, félnek eszméitől,*

de azt hiszik, hogy a halott Kossuth már nem veszélyes rájuk. Sokszor hangzott ajkáról, hogy *a nép nem élhet, ha nincs szabadsága. Ma nincs!* Ő hirdette az *egyenlőséget* is faj, nyelv- és valláskülönbség nélkül. *Hol vagyunk ma ettől!* *Allást foglalt a gondolat szabadság mellett*, vegyenek el mindent, *hirdette, csak a szabad sajtót hagyják meg, azzal mindent visszacserezhetünk.*

— *Eljén a sajtószabadság!* — *zug az egész térség.*

— *Nyolcvan évvel ezelőtt hirdette ezt Kossuth, de boldog lehet, hogy nem él, mert*

eszméiért ugyanazon sors várna reá, mint akkor.

A szónok ezután idéz Kossuth egy amerikai beszédéből, amely ezzel végződik: *Eljén a köztársaság!* *A hallgatóság erre élénkén éljen, mire a rendőrfőtanácsos erőlyesen figyelmezteti az elnököt, hogy akadályozza meg a közbeszólókat*. A pillanatnyi izgalom után *Peyer* tovább idéz Kossuth *angliai beszédeiből*, amelyekben a népek *szolidaritását és az általános választójogot* sürgette. Vázolta a *régalmakat*, amiket *ithon Kossuthra* szórtak és amire sok történelmi név viselője ajánlotta föl szolgálatát. *Végre itt áll a szobor. Búsuló Kossuthot állítottak. Sokan kifogásolják ezt, mi nem.*

Gyomor bajok

megelőzésére

**Gyomorégés
Savanyu szájíz
Rossz emésztés
Gyomorsav túlforgés
Hányinger
Kelfujtás
Székrek**

Az OMA gyomormészéből fél kávéskanálnyi csekély vízben beveszünk, miáltal bármilyen ételt jóízűen elfogyaszthatunk, könnyen emészthetünk. Az étvágy megjön, a nyelv tiszta lesz, a rossz szájíz megszűnik. Az OMA gyomormész használata megszünteti a kinos lidércnyomást, mely a rossz emésztés következménye. A gyomorégés, székrek, az evés után föllépő kinos, esavó fájdalmak elmúlnak az OMA gyomormész használatával. Az OMA lekötő azonnal a túlságos gyomorsavat, mely a legtöbb gyomor-bántalom előidézője.

Az OMA molekuláris finomságúra precípált szénsavas méz, melynek íze kellemes, kapható minden gyógyszerárúban. Hosszabb időre elegendő csomag ára 3 pengő. Főraktár: HUNTA gyógyszerárú, Erzsébet-kört 56, Budapest.

Igy stilszerű. Szomorúnak kell lennie, mert nem azzal ünnepelték, hogy eszméit iltatták törvénybe, hanem csak emlékt. Eszméitől félnek.

Hol van a sajtószabadság

és hol vannak a márciusi pontok, amelyek egyenlőséget követelnek mindenki számára a polgárjogok és vallás tekintetében s amelyek követelik az *eszküdszék* és hogy a politikai foglyokat boosassák szabadon. (Eljenzés.) Amikor most idejöttünk, azokkal szemben, akik befátyolozták Kossuth eszméit, odakiáltjuk, hogy *Kossuth eszméit kell megvalósítani!* Fogadalmat teszünk, némissák el bár sajtónkat, zárjanak be, ildőzzék ki legjobbainkat, *mi tovább hirdetjük Kossuth eszméit*. Az ország elvesztette nagyrésztét, de *ha Kossuth azt üzeni, menjünk előre valamennyien, legyen demokratikus uralom, valósítsuk meg a márciusi eszméket, fogadom a szociáldemokrata párt nevében, mi kiké leszünk Kossuthhoz és igyekszünk megvalósítani eszméit.*

A beszédet dörög taps követte. Propper zárószavaiban fölhívta a gyűlés közönségét, hogy a *haldásért küzdjön*. Vessük tekintetünket a határon túlra... E szavaknál

a rendőrfőtanácsos figyelmeztette Propper-t, hogy csak a napirendhez szóljon.

Amikor azzal folytatta beszédét, hogy a *mai nap új harc megindítja legyen a választójogért, Koppány főtanácsos*

nyomban újból figyelmeztette, hogy napi politikával ne foglalkozzék.

Erre heves közbeszólások hallatszottak, *már-már kipattant az izgalom*, a szónok azonban tovább folytatta: *Lesz még egy március, lesz még Kossuth-szobor fölszegtet fejjel, dacos tehetettel. Lesz még új március, lesz még... es-küszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!*

A népgyűlést — program szerint — a dalárda éneke zárta be. A hatalmas tömeg teljes csöndben oszlani kezdett, akik azonban a környekről jöttek be, meg *akarták nézni a Kossuth-szobrot és igyekeztek az emlékmű közelébe jutni*. Pontosan öt perccel a népgyűlés be-kezdése után *lovasrendőség nyomott föl a térré és a közönséget a térségről kiszorította.*

A Gizella-téren, majd a **Vörösmarty-tér 4. szám alatt**

75 esztendő óta fennálló
BORHEGYIÉ

bor-, ital- és csemegekülönlegességi kereskedése
jelenlegi helyiségeiből

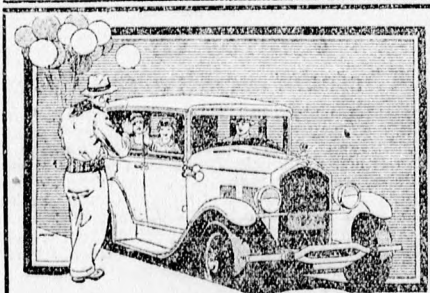
a ház lebontása
folytán
november 15-én

kiköltözni
kénvtelen

Addig is, míg új helyiséggett ugyancsak a **Vörösmarty-téren** megnyitja, tisztelettel arra kéri vevőközönségét, hogy vásárlásait a **most megnyitott fióküzletben**

IV, Váci-utca 27. sz. a.
(Piarista-utca sarkán)
eszközölni sziveskedjék

A költözködés dacára a mélyen tisztelt vásárlóközönség által megszokott pontos kiszolgálás nem fog késédelmet szenvedni
Telefonszám változatlan:
Teréz 235-79

Amerika kedvence
a 6 és 8 heng. 70 HP

JORDAN

PNEUMATIK ÁRUSÍTÓ RT.
Andrássy-ut 27. — Telefon T. 134-78

Farkas Imrét Hüttl tanár újból megoperálta

„Most már minden rendben van” — mondja Hüttl professzor

(A Reggel tudósítójától.) Ismeretes, hogy Farkas Imrén, a kitünő költőn Hüttl professzor néhány héttel ezelőtt súlyos vakbélműtétét hajtott végre. Farkas Imre a műtét után csakhamar jobban lett, de az elmúlt héten betegségében komplikáció jelentkezett, egy ugyanevezett

Douglas-tályogja keletkezett,

amelynek következtében hőemelkedései voltak és a közérzete is rosszabbodott. Szombaton délután 2 órakor a szélesre kitért ajtón a mosolygó ápolónő mögött két ápoló gumikereki tolokkocsit vitt be Farkas Imre szobájába.

— Megyünk kórházra — mondta az ápolónő Farkas Imrénnek.

Főnt a műtöben a mit sem sejtő Farkas

Imrét ráfektették az operációs asztalra, néhány pillanat múlva már a fején is volt a kloroformos sísak és 20 perccel később Farkas Imre már az újabb operáción is túlesve, újból a szobájában feküdt. A Reggel tudósítója beszélt Hüttl professzorral, aki a következőket mondta az operációról:

— Már négy nappal ezelőtt tudtam, hogy meg kell újból operálnom Farkas Imrét, de ezt gyöngédségből természetesen nem közöltem vele. Az operáció előtt kisebb lázai voltak,

tegnap óta a hőmérséklete 36,5.

Most már minden rendben van és most már garantálni lehet, hogy több komplikáció nem lesz...

Ma este mutatja be az Operaház a Turandot-t,

amely a főpróbán látványosságzámba menő rendezésével, pazar kiállításával és kitünő előadásával osztatlan sikert aratott

(A Reggel tudósítójától.) Turandot, a szerelmesit megölető kínai császárlány, az „Escr és egy nap” gyűjteményéből került az európai irodalomba és idestova 250 éve foglalkoztatja a színműírók fantáziáját, dráma, vaudeville, operette és commedia dell'arte alakjában. Pedig, amikor Schiller művét annakidején Drézdában bemutatták, barátja, Körner rögtön megjegyezte, hogy

Turandot-t csak mint operát tudja elképzelni.

De egy Puccinra volt szükség, aki a bizarr mesevilág érdekesebb történetét operaszínpadra is merje vinni. A nagy olasz mester soká dolgozott ezen az utolsó művén, maga be sem fejezhette. Milyen ez a féligmeddig posthumus mű?

Méltóan sorakozik a „Bohémélet”-hez, „Tosca”-hoz, „Butterfly”-hez.

Sot ez a folytatás bizonyos irányban fokozást is jelent. Mert ha páthosza talán vontatottabb, ha kevesebb elementáris erőmegnyilatkozás mutatkozik is első pillanatra benne, tagadhatatlan, hogy lelki élete annál differenciáltabb, érzése őszinte, emberi és megható, koncepciója sokoldalúságban, izlésben s főleg eszközök gazdaságosságában hihetetlenül fejlődött. És még valami: Puccini holta napját tanult és haladt a korrall. Nem tokosodott be valamely egyedül üdvözítő módszer konvenciójába, de tanulmányozta az ázsiai muzsikát és nem vetette meg, ha helyesnek találta, azokat az újításokat sem, amelyeket Strauss, Debussy, sőt egy Respighi vagy Schönberg hoztak magukkal. A megtermékenyítő hatást magába fogadta anélkül, hogy egyéniségét fölfalozta volna. Témáit az óhanus kínai skálán építi föl; néha mély alterációval, hogy az exotikus

léggérett realisabban elevenítse, ugyanezért beiktatja zenekarába a saxofont, a különböző gongokat, a xylofont; de mindez nem önéll, csupán pikáns fűszere az édes, forróvérű, de itt néha halványabb Puccini-melódiának,

amely a „Turandot”-nak mégis legfőbb varázsa.

Alfano, a mester barátja, aki a befejezést annak skizzei nyomán írta, távol is marad ettől a legújabb Puccinától és harmonizációjában inkább a régebbi művekre támaszkodik.

A szimfonikus részében tökéletesen kidolgozott csillogó hatású partitúrának további újítása Puccini korábbi műveivel szemben

a kórus nagyszabású és gyakori alkalmazása.

amely operaházi karunkat nehéz és kényes feladat elé állítja. Puccini ezt a művét első sorban nagy összehatások kedvéért írta, nem a szolista testére szabta. Nagy dimenziókban, színpadon és zenekarban egyidejű megérzéssel táruul föl a kínai mesevilág pompázó színektől és sötét borzalmaktól tarka birodalma. Márkus László zseniális rendezése is a zeneköltő ezen alap gondolatából indul ki. Az első fölvonás örtornyának szorult színe, a fojtott levegőjű várudvarba szorult, vontatottan hullámzó főmegek, a hóherlegények fenyegető fölvonulása illusztrálják a zenekar halálsejtelmes Es-moll akkordjait. Buja keleti fényűzés, aranyozott fantaszitkusz kosztümök adják meg a kínai császár tróntermének monumentális, egyben groteszk jellegét. A díszletek, amelyeket ugyancsak Márkus tervezett, karakterisztikusan és ötletesen vannak megstilizálva. Tihanyi Vilma a címszerepben teljes illuziót kelteti; tudott szoborszerűen hideg és odaadásában szerel-

mesen forró lenni játéklában és énekekben egyaránt. Szélsztyhídy előkelő stílussal énekelte Kalaf herceget, Sándor Erzsi rabszolgalány megható szerepében ért el szép sikert finom alakításával, de a többiek is: Vencell, Palló, Laurisín, Szűgyi és Toronyi is tudásuk legjavát nyújtották. Az előadást Rékai vezérelte és kifejezese hozta a partitúra szépségeit. Lányi Viktor költői lendülettel fordította a művet. Az előadás általában minden dicsőretet megérdemel. Nagy sikere lesz.

Dr. Várady Miklós

Herrmann kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy egyelőre beszélni sem lehet a Máv. és a Délvasut egyesítéséről

(A Reggel tudósítójától.) A Máv. és a Duna-Száva-Adria-vasut egyesítésének hírével kapcsolatban A Reggel munkatársa beszélt Herrmann kereskedelmiügyi miniszterrel.

— A Délvasut államiosításáról és a Máv.-val való egyesítéséről szóló hírek alaptalanok — mondotta a miniszter —, mert

e pillanatban még csak nem is sejttem, mi lesz a döntés.

Az egybeolvasztás kérdését sok komoly szempontból kell elbírálni és azt hiszem, hogy a döntésig még nagyon hosszú idő fog eltelni.

Egyelőre még beszélni sem lehet a két intézmény egyesítéséről

és nem igazak azok a hírek sem, hogy politikust akarunk kinevezni a Máv. helyettes elnöki igazgatójává.

Beavatott helyen egy informáltak A Reggel-t, hogy

a Máv. és a Délvasut egyesítése csak a villamoscentrálé üzembehelyezése után lesz aktuális.

Bort, buzát, békességet...

A világ szelén. „Am Rande der Welt.“ Sehoh. Földrajzi határokon kívül. És mégsem. Ha évmilliárdok múlva más csillagzatok lakói a kihalt földgömbön levetítenék ezt a filmet — följáratok híján is! — azt kellene mondanók: „Ez itt a német érzés és a német művészet volt.“ Goethei tradíciókkal, Reinhardtól tanult formaköltésben. A fogalmak érezhető, tisztán, mint színek és vonalak gleccserlevegőben. Hatalmas malom, a természetesség százados odva: a béke. A molnár — Albert Steirner — a kengér öre; az érdeskező és tisztos kisember. Egy fiatal férj és egy fiatal asszony: a gyermek — s így minden előrendőség — apja és anyja. Fiatal leány. Brigitte Helm. Két enyázók fölött sárguló hőség, hegyipatak izu, márciusi szél. A leány. E bekevilágott dula föl a háboru, egy képzelt országbeli hádsereggel. Ez itt a hádsereg és az apokaliptisz, amely velejár. A kém, a lealjasodott ember, adásza a malmot s a szelbe kapaszkodó szárnyak a tűz martaléka. De a molnár és háznépe hisz az eljövendő újjépitésben és az optimizmus allegóriája a film vége. „Am Rande der Welt“ — „Spion“ címmel mutatják be csütörtöktől a Fórumban és az Utában. Csak kevés részletet vágnék ki belőle: noblesse oblige, ebbe a filmben nem való banalitás. Rendezte Karl Grune, aki „A utolsó ember”-t, a híres Jannings-filmet is rendezte.

(—s—)

Csontos Gyula

„A hetedik mennyország”-ban

Három nagy mozi járassa egyszerre „A hetedik mennyország”-ot. A mozilátogató törsz-közönségen fölül speciális nézőközönsége is van ennek a filmnek: Budapest író-és művészvilága, amelyben hamarosan híre terjedt a film művészi szépségének. Csontos Gyula ezeket mondotta a filmdarabról a Reggel-nek:

Allandó mozilátogató vagyok, de hosszú évektől nem látam filmet, amely annyira tetszett volna. Elgondolásban, megjízásban olyan

hallatlan finomságok vannak benne,

amilyet filmben eddig alig tudtak kihozni. Minden jelenetben látszik, hogy író írta és akik jásztsák: igazi művészek.

A női főszereplőt egyenesen Varsányi Irénhez merném hasonlítani.

Ilyen filmeket kellene játszani, mert ezek emelik mesterségből művészté a filmjártékat. Ahogy egy pár szabad órában lesz, valamelyik délután, másodsor is megnézem „A hetedik mennyország”-ot.

Telefon 995-36

Angelo

fényképészeti műterem

az új szezont

új, tökéletes technikai felszereléssel és a régi izléssel kezd meg

V, Vilmos császár-ut 14

A TEMPLOM EGERE

A LEGNAGYOBB SIKER

GAÁL FRANCISKA, FEJES
TERI, SOMLAY, RAJNAI,
SZERÉMY, GÁRDONYI

Vigszínház

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt Mondja, kedves Intim Pista,

volt a „Peripherie” előadásán?
 — Természetesen.
 — Tetszett?
 — Nem tudom... A publikum langyos volt, nem tapsolt egész szívből, az emberek egymásra néztek, mintha azt akarták volna kérdezni: ez az a nagy siker? Valahogy nem értették a dolgot. Talán túlsóult félreverték a harangokat. Csudát látni jött a publikum a Magyarba...

— Nahát idefigyeljen. A darabnak Bécsben és Berlinben is — Reinhardt rendezésében! — valóban kolosszális sikere volt. Ami már most a világsztár sem azt akarja jelenteni, hogy Pesten azért nem volt sikere, mert itt Róbert Jenő rendezte...

— Hanem?!
 — Hanem azt, hogy egyszerűen meg kellett volna hozatni 1000 márkéért a Reinhardt rendezőpéldányát, másik 1000 márkéért a darab valamelyik reinhardtii segédrendezőjét s meg kellett volna csinálni azt, ami már két ízben — Bécsben és Berlinben — jónak bizonyult. Róbert Jenőtől — aki maga is elismert rendező — ezt kívánni nem lehetett. Így viszont majdnem úgy néz ki a dolog, mintha Róbert csak azért kerülte volna gövesösen mindazt, ami Berlinben és Bécsben jónak és sikeresnek bizonyult, mert azt nem ő, hanem Reinhardt alkalmazta először.

— Nem értem.
 — Nézze, kérem; mindenki azzal jön, aki a darabot a reinhardtii előadásban is látta, hogy ja, kérem. Reinhardt itt ezt csinálta, itt meg azt, itt meg mindezt kihagyta. Hát ahogy Reinhardt csinálta, sikere volt, meg kellett volna itt is ugyanugy csinálni.

— Ehhez azonban nem kellett volna Róbert professzor!

— Na látja, ez az. A professzor viszont, ha egyszer a rendezésre fölkerült, miért utasította volna vissza? Ő megcsinálta úgy, a legjobb tudása és tehetsége szerint, ahogy a maga színházaiban is rendezte volna s ha Reinhardt rendezte volna később, mindössze az derült volna ki, hogy nem neki, hanem Reinhardt-nak van igazsága. Egyszóval az új rendezés nem bizonyult oly sikeresnek, mint a régi, a reinhardtii. Amiben — ne legyünk igazságtalanok — oroszlanrészre van a pesti szereposztásnak!

— ???
 — Végig (majdnem) az egész vonalon. Mindenekelőtt elhibázott a főszereplő Franci (Kiss Ferenc) alakítása. Reinhardt-nál ennek a bőrtől néhány percet kikerült, jók, testileg-lelkileg az élet mozarában összelőtt pincérnek szerepét — akit a barátai gúnyosan s nyilván testi dekadenciájára előzve, állandóan csirkének (!) neveznek — az ifjú Hans Thimig játszotta, aki éppen fizikai alkalmosságánál fogva körülbelül annyival volt jobb ebben a szerepben, mint amennyivel elmosódottabb,

energiáltabb színész Kiss Ferencnél. De Kiss Feri főmőr lényével, amely minden — pláne parkettáncosi — könnyedséget cleve kizár, dacos figurájával, hajdu hetykeségével és villogó latár képével inkább játszott a Strogoff Mihály-film ásziai miliőjének vérszomjas khán figuráját, mint ezt a bizonyára nyezetlennek, satnyúnak, vérszegénynek elképzelt, lázas, tüdőcsuscherutos, telken-dező parkettáncost, aki deliráló örömeiben a csillagokig szárnyal, amikor álmai és lázai netovábbjához: pályája s élete szimbólumához, egy frakkhoz újból hozzájut. Feri indiántánca a frakk-bávköny körül nem fogta meg a szívet. Ő is a frakk?! Igen, ha buzogányról, mászás fringiról és prüsszkölő harcimenről lett volna szó... De mindezenkívül hangban sem találta el a szerepét. A lánygal való megismerkedési jelenetben hiányzik belőle a bőrtömbben nő nélkül eltöltött esztendő epedő éjszakáinak visszafajított, fülledt erotikája. A nővel való későbbi jelenetekben pedig az a harmónia, amely elhíheli velünk, hogy ezek ketten egymásra találtak és egymáshoz is tartoznak, mindörökké, vagy legalább is egyikük haláláig, mint ahogy az az eredeti darabban be is következtek.

— A nő?
 — Titkos, Heroizmus kellett hozzá, hogy ezt a passzív szerepet vállalja. Az első bók tehát a kötelességhűdó szűzszűc. Anig etete, lelke, vére van a szerepének, megkapó, mondhatnánk zotai veritussal játszik. Amikor az ajtót lassan bezárja, vagy az utcinak indul és áöltözik, vagy az építőmester ölebe ül; amikor Franci leüti a vendéget és a torkában ver a szíve... Aztán később, néhány szava a kerítésen... a lélek legmélyéről. A Titkos presztise, nyers és átható erotikája, amely úgy órad a lényéből, mintha permetezné vele a publikumát, helyreállították az első rész egyensúlyát. Aztán a szerepe: kísérezene. Ennek is van néhány melódiaja, amely sokáig a fülnkben csengett... Tökéletes lába például a kissé túl-előkelő külvárosi sétánban. Titkosnak igazi, hozzá méltó szerepet végre!

— Gyula és Gercsi?
 — Csontos és Maly azok, akiknél Frantisek Faludi nem tévedhetett, bár Csontos maszkjának John-Bull konturjaival (gondolom, ezt az impressziót a cilindere váltja ki) inkább obyanalakire emlékeztek, akit a londoni dokkók között „Mikulás-ápó”-nak nevezhettek az utaggyerekek s a lebutok maltrózai, dialektikája viszont nagyon erősen az „Oroszország” Pál cörjára emlékeztet, — szerepének fölfogásával (Maly mellett) mégis legközelebb jutott az író intenciához. Véresen rekedt hangjában ott vibrált a megfeszített igazság lista dallama, leotvra a pálinka maró keserűségével, világitva a park nyirkos sötétjében s a zúgó fűd pilléreknek gorokji éjszakájában, mint a grog kékes, lobbanó lidércáingjai. Az alakítás meley

és őszinte volt; megbocsáthatóak tehát az alig párhónapos nagy siker színpadi remiszceencéi. Csak nem érijük: miért nem jött a függöny elé a közönség tapsait megköszönni?

— Maly?
 — Ercsnok s a szemekben a nomád cigányok sötét tekintete, de a szív mosolygósan piros, mint a nevelő gyermekeké. Micsoda erő van ebben a rejtélyes Maly Gerőben, hóforrások, gejszirek, amelyeket ha egy jó (és neki való) szerep fur meg, gőzőlegre és gazdagon sise-reznek emeletnyi magasra. Majdnem azt mondhatni, hogy ő adja a darab leghibátlanabb alakítását. Kiténő a Z. Molnár rendőrfőügyelője, (bár, ha nem kiabálna úgy, hangosabb volna a sikere), de az áruhába öltözött, frissen borotvált, folyton az égre pislogó és nyavalygó fiatal lordot, Dénes Gyurit s az influenzásan a külvárosban sétáló, láthatóan unott Hegedüs Gyulát meg sem szabad említeni. A darabban Csotay Janka esett még Langer ügyülötetének áldozatul, bolsevista érzelmének pedig Herczeg Jenő. Ez minden, amit az előadásról őszintén mondani lehet azzal a férfias és elfogulatlan szókimondással, amellyel a közönségnek tartozunk.

— Hallom, amúll jobbkedűen távozott a publikum ugyanaznap este a Vigdől.

— Igen s ez meg is látszott egy éjfékjában a város életterein. Amelyik asztalnál vidáman nevetgéltek, azok bizonyosan „A templom egeré” premierjéről jöttek, akik pedig szórakozottan vészgálgatták az állapot, azok csak a „Peripherie” bemutatóján lehettek... Nehogy azonban ez a klasszifikálás börtök is megéberszen (mert hiszen csak azt engedtem, hogy a Vigszínházban mutatták az emberek), rögtön ki kell jelentenem, hogy korántsem vagyok úgy elragadtatva „A templom egeré”-től — amely eredetileg egyfölvonásos volt s csak később lett belőle háromfölvonásos —, mint azok, akik arra hajlanak, hogy a darabot összetesszeék a főszereplő Gál Franciskával. Nagy elégtétel állapítjuk meg, hogy Gál urnó megszívelte azokat a jószívet legutóbb ideért megjegyzéseket, amelyekkel a gálfranciskai gyűgyögés állandósítását s folytonos ismétlődését kifogásoltuk. Gál Franciska is rájött arra, amit mi már régen tudtunk róla, hogy a rózsaszínű pályákba pakolt tizenhat éves bébnyek s a négy éves médmuhácskába gittözöttet charlestongirlnak a hangjain kívül G. Franciska

Nagy Endre nyilatkozata:

Azt hiszem a Peripherie-ben a legjobb legújabb női szerep megfellel annak az ideálusnak, amelyet a Habarészi alkothat magának. Tehát: nem jók-muldas, nem kértőlés, vicces, dravalló, politizálás, hanem megvalósított társadalmi, művelési s politikai realit.

Budapest 1927. november 14. Napjelenet

Alpár Gitta

magyar dalainak kitünően sikerült lemezei mitől kezdve minden délután 3—6-ig díjtalanul meghallgathatók a **Homocord** bemutatósalonjában, VII, Wesselényi-utca 8. szám, félemelet

HOTEL

FOVARSZI OPERETSZÍNHÁZ

Játékban, éneken, táncban, multságban, látványosságban

szenzáció

a „Mersz-e Mary” előadása a Király-Színházban

Hétfőn este **Csattan a csók** Hétfőn este

Kedd, szerda, péntek, szombat, vasárnap, hétfő:

Külváros

(Peripherie), dráma 12 képen. Titkos, Csontos, Hegedüs, Kiss Ferenc

Csütörtök este, vasárnap délután:

Oroszország

Magyar Színház

mást is tud: emberi hangon, a saját hamisítatlan hangján is beszélni. Hogy ebben a szerepben darabonként nagy sikere van, körülbelül azzal indokolható, hogy a legösszintebben saját magát játszatja, aki a magyar színészetbe is pontosan úgy surrant be a Belvárosi Színház egyik főpróbájának sötét nézőteréről (ahol a darab minden nő, sőt férfiszerepét is könyv nélkül tudta, arra vár, hogy hátha, adja a jó isten, valaki hirtelen megbetegedik s a szerepbe beugorhat: lásd „A buda ember”), mint ahogy a hatalmas bankvezér irrodájába s végül a színpadra is ebben a Fodor-darabban besurrant. De ez a surranás ezáltal olyan édes vidámsággal és üde kislányos huncutsággal történik, mint amilyen esikorgó fogu dühvel és sikert, mindenképpen sikert követelő energiával az a másik történet. A legutolsó surranás kétségbevonhatatlan sikere tehát csak az első igazolja: Gál Franciska ma a Víg-színház egyik sikertörténete. Nem csoda, ha majdnem az egész színház programja hozzá alkalmazkodik.

— Valami jut azonban a többiekre is?
 — Kétségtelenül. Elsősorban Gárdonyira, bár újabb csak egy epizód szerepet játszik. Van nekünk ugyan színészek, akik epizódokban legelsőrangúak és vezetőserepekben csodát mondanak, de ez a tiszti Gárdonyi még nincsen kipróbálva. Oré még vár az a briliáns bohózat-figura, amelyben időtartalmilag is tanúságot tehet kimeríthetetlen tehetségéről, amely véleményünk szerint, zinekek és színeinek változosságában a humor mai magyar színpadán majdnem a legzadagabb. Somlay Kiss meye volt. Mintha a benne láncra vert grandiózus erőket, amelyeknek e lényétől és dimenzióit oly távol eső szerepben mi dolgozunk sem akadt, kellett volna folyton csillogni, kuckókba visszaparancsolni, nehogy láncokat eltérjen, indokolatlanul eltörjenek. Somlay a drámát, sőt a tragédiát, az az igazi élete, emez és az ehhez hasonló szerepeknek csak annyiban van köze az életéhez, amennyiben kényeret adnak neki. Remek volt viszont bursikózan paratitikus szerepében Rajnay Gabi és egy Podmaniczky Frigyes remniszcenciákat idéző figurában Szerey Zoltán bá.

— Na és Fejes, Szilágyi M. sem lehetett volna. Nem tetszett a kis Fejes, aki pedig egy nagy siker trambulínról ugrott át a Magyarból a Vig deszkáira, búságosan rikkolt, izgelt-mozgott, alig lehetett bírnai vele. Nem volt szimpátiás, na. Ettől azonban a darabnak, amelynek első fölvonása kitűnő, pontosan olyan előadása lehet s ebben nagy érdeme van néhai való jó Szomaházy István bátyjának, aki először írta meg, ha nem is színdarabban, de regényben az irógép meséit s akitől ez ebben a darabban elegánsnak és majdnem olyan tehetségesnek, mint ügyesnek bizonyult Fodor, bizony, engedély nélkül, igen sokat, majdnem az egész témát kölcsönkéri. Na dehát ha egyszer a Szabó Jucit nem lehetett harmadszor is megírni...
 — Szaladjunk le a Teréz-körútra...

— Miért ne, innét igazán közel van. De Nagy Endrén kívül, aki a nézőtér legfőbbjából gourmetjeit is kielégíteni tudt Brillat Savarin-ként, olyan gadag menüt tudt ezáltal is az ő egyéni conferance-hosztájához szokott publikumnak — sok jót a műsorról, fájdalom, nem tudok. All ez legelsősorban Salamon Bédra, akit egyre nehezebb darabokkal tépláni. Az ugynevezett Salamon-bohózatok mindig gyöngöbök, járhatóbbak lesznek, Salamonnak tehát egyre kisebb sikere van, ami nem azt jelenti, hogy rosszabb színész lett, hanem csak azt, hogy a műfaj, mint olyan, — kezd kiégni és Nagy Endrénél vagy új szerepkörrel, vagy új darabokkal kell S. B. számra gondoskodnia. Mi lenne például, ha egyszer S. B. olyan szerepet vállalna, amelyben maszkok is kell csinálnia, amelyben tehát egyszer végre nem önmagát játszaná! Mert, bocsánat, a legkellemesebb és legszórakoztatóbb ember is unalmasá válik, ha folyton és mindig ugyanazt csinálja... Egyébként a műsor legsikerültebb része egy esikfényem kis Lányi Viktor-operett és egy hallatlanul mulatságos politikai tréfa, amelyben Wolff Károly és Bedő Mór vívák lovagi tornát az olasz bábszínház modorában a hölgy szerelméért, illetve nem is vívnek, mert a kitűnően énekelő dáma (Sas művésznő) rá se oltar nézni Wolfrat, csak Bédort rajong. (Palotay Eradagó ebben a kis darabban, nem is mint énekes, hanem mint színész.)

— Mondjon már jót is ma végre valakiről...
 — Kérem. A Király-Színházban este soha nincs egy a pénztárnál az asznapi előadásra. Nem akarván ünnepontó lenni, itt most el szeretnék osztani egy félreértést, amely a darabról szóló megjegyzéseim kapcsán támadt a héten a Király-Színháznál. Ugy értelemeztek, mintha a sikert kizárólag a Piddock-gyerekek

nek tulajdonítanán. Eszem ágában sem volt, Tihanyi kitűnő kvalitásait legsemélyesebb tapasztalatok alapján igen nagyra becsülni. De most is állom, hogy minden évben utaznia és tanulnia kell, mint ahogy az orvosnak tudományt kell vennie egy új gyógykezelésről, vagy az ügyvédnek egy új törvényről, különben ott majd, ahol volt, egy helyben marad, nem fejlődik... Nem érdeketlen az sem, amit László Ödön mondott, akit megkérdeztem, hogy mit szél a Király-Színház nagy sikeréhez:

— Csak azt nem értem, hogy mért írja egyik lap rólam, hogy a bukás szelén állottam már. Bocsánat: két év alatt három század szeriesem is volt. Most, mert siker van, ilyen megjegyzésekkel kérnek részt maguknak a sikerből, de ha egy darab megbukik, akkor egyedül én vagyok a hibás? A Király-Színházban voltak sikerei és balsikerei is, de mindig reális báizon álló vállaltat volt és sohasem állott a bukás szelén, ezt szeretném azoknak megmondani, akik csak ilyen megjegyzések kapcsán egyeznek bele a Király-Színház mostani nagy sikerébe...

— Tervek?
 — A Magyarban ma kezdik próbálni Lukács László új darabját, amelynek címe: „Fizetni!...”, a Vig pedig még nem kezdi próbálni a Lengyel-darabot, de soron ő következnek. A Belvárosról mindent tudunk, az új Fedák-darabról pedig a jövő héten kap hiteles információt. Akar még valamit?
 — Igen! A pletykát!
 — A rendőrségen a legnagyobb titokban befejezték a nyomozást abban a legnagyobb diszkrecióval kezelt elttinési ügyben, amelyet egy ismert budapesti nagykereskedő jelentett be az elttinési osztálynak. A fiatal hölgy ugyanis, akinek elttinést a papája bejelentette, megkerült. Prágából jelentkezett, hogy utazik haza, miután Moszkujkine, aki után odautazott, — nem akart szóbaállni vele...

Belvárosi Színház
 Pénteken, 18-án először
Tiéd a szivem!...
 P. Márkus Emilia

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök és jövő vasárnap délután mérsékelt helyárral
Fedák Sárival
A szombatesti hölgy

Medgyaszay Vilma
 az Andrássy-úti Színházban

Pályázat különleges filmreklámötleterre
 E hónap 24-én jelenik meg a szezon egyik legmonumentálisabb filmtraktéója, a „Fekete kalóz”. Douglas Fairbanksnak a tengeren járó szórakoztató szuperfilmje. Ez egyben az első tökéletes természet színképben felvett filmkolosszus is, amely merőben eltérően minden eddigi megszokottól, újszerű reklámot kíván.
 Noha már rengeteg érdekes reklámötlet vár megvalósulásra, „A Hét” című filmművészeti hetilap pályázatot hirdet,

vegyen részt a közönség is újszerű, frappáns ötleteivel a „Fekete kalóz” reklámterv versenyén.
 Első díj: 100 pengő, második díj: 50 pengő, harmadik díj: 25 pengő.
 Tájékoztatóképpen a „Fekete kalóz” fotográfiai a Corvin-színház előcsarnokában megtekinthetők.
 A pályázatok „A Hét” szerkesztőségébe, IV. Magyar-utca 52. küldendők be. Beküldési határidő: november 17.

Beszélgetés egy cilinderes urral
 az ifjuságról, az erőlködésről és a szerelemről

Egy moziból jöttem ki tegnap délelőtt. Filmet néztem a zeneprobán, amelyen a jövő heti premiert készítették elő. Szomorúság, esőtől-velőgő ható hideg ölmös eső ilt a pesti utcákon, az emberek összehuzódva, magukba meredten jártak, siettek és bennem a ragyogó ifjurok tavaszi illatai zúgtak, keringtek a film hatása alatt. Egy kávéháza bemenőtem, behuzódtam egy sarokba és teát kértem.
 Egy magas, feketeszemű cilinderes ur állt meg az asztalom előtt, bocsánatot kért a zavaráért és leült a velem szemben levő diványra. Egy pohár konyakit és a „Berliner Tageblatt”-ot hozta neki a pincér. Átlapozta és félredobta az újságot, azután megszólalt:
 — Az egész csupa hazugság!
 Meglepetve néztem rá, de a cilinderes ur zavartalanul folytatta:
 — Mondom, hazugság! En tudom! Mert én láttam meg először, hogy az elfojtott indulatok, szenvedélyek, a csökök öntudatlan, emésző szonjúsága milyen tragédiákat vált ki az ifju lelkéből.
 — Még mindig nem tudtam felelni és meglehetősen egyoldalú párbeszéd indult meg közöttünk.
 A cilinderes ur: Önök még emlékeznie kell reám. Husz évvel ezelőtt, a maturált fiatal ember izzó kíváncsiságával valahol a Víg-színház karzatának egyik székén Ön kíváncsian

leste azokat a szavakat, amelyeket én, a cilinderes ur, mondtam el „A tavasz ebredése”-nek, leghíresebb színdarabomnak budapesti Reinhardt-előadásán. Frank Wedekind vagyok, ha tudni akarja, aki először mutatta meg az embereknek, hogy az iskola fehére meszelt tanytermeiben más hangok és elemek is szerepelnek, nemcsak mennyiségben, latin és fizika.
 — En (halkan és visszaemlékezve): Igaza van Önnek, nagyon figyelmesen hallgattam akkor Önt és nagyon is igazat adtam Önnek, de...
 A cilinderes ur: Nincs de, nekem volt igazam, mielőtt megírtam a darabomat és nekem van igazam ma is, a világháború, a forradalmakon, az erkölcsi világ összeomlásán túl.
 — En (halkan és engedelmestül): Lehetőséges, hogy így van, de amit Ön írt meg, az nem az ifjuság ragyogó tavasza, hanem koracérett gyermekek összeomlása.
 A cilinderes ur: Ez tévedés. Nincs koracérett gyermek. A nagyok, a felnőttek, az apai, anyai és tanári tekintélyt őrző vaskalapos emberek cinikus elve a koracérettég. A tizennyolc évesek már egész emberek, csak nem merik kimondani a tekintélyek előtt az érzéseiket...
 — En (most már erőlyesbben): Ezt csak a cinizmus, az emberek gyűlölete és az ifjuság szépségeiről való teljes megfélekedezés mondhatja...
 A cilinderes ur: Mindegy... De én így írtam és nekem nem hitték el. Megkövetkezett érte. És most itt jön egy német filmdreuző, egy német filmgyar és megfogja a tizennyolc éveseket és odaházza elének. Szépek, fiatalok, ragyogók, szerelmesek, küzdenek és verekszenek a jogaiért, egyikük elbukik, épp úgy, mint az

én darabomban, a másikuk győz az apai és tanári vak szigor fölött, épp úgy, mint ahogy én megírtam. „A VIII. osztály” címmel lejátézzódik mai fölfogásban, mai lelkületben ugyanaz a fájdalom, szívbemarkoló tragédia, ami miatt engem kiközösítettek és ennek a filmnek tapsolni fognak, mint ahogy tapsolnak már hetek óta Berlinben, ahonnan engem kiűldöztek...
 — En: Elfoglultság, amit Ön mond. A tizennyolc évesek tragédiája mindig ugyanaz marad. „A tavasz ebredése”-ben ön gyűlöletesen cinikus volt, a mi ifju éveinket úgy festette le, ahogy nem szeretjük magunkat látni. „A VIII. osztály” című film pedig mindent hoz: ifjuságot, esőket, szerelmet, erotikát, diákönnyilkosságot és diákgyűlöletet, de olyan finom, olyan őszinte, hogy összeszorult a szívünk. „A VIII. osztály” Erikké mi vagyunk. „A VIII. osztály” Magdája a mi egykori ideálunk, akit egyszer esokoltunk és azóta se látunk, a tanárai mind ismerőseink és a tanári konferencián álló diákkal együtt drukkolkunk. Ez a film a mi életünköt hozza, ahogy ma látjuk, ahogy egy-egy ködös emlékből fölvillan és vigaszt ad, hogy nekünk is gyönyörű, boldog és édesbuz az ifjuságunk.
 — Úgy érzem, hogy az iskolapadban ülők, a katedrán a tanár, megszólal a gimnázium harangja, azután a korzó, városliget, Balatonpart, egy rég elfeledett leányarcot látok, laventennis-pályát, zsurt, valahol cigányzene játszik, mindent-mindent látok évtizedek előttől, csak a cilinderes ur, Frank Wedekind komor arca tűnt el előlem a szemben levő diványról...
 Radó István

KÖZGAZDASÁG

Miért vett csak dollárt a magyar pénzügyminiszter és miért nem magyar járadékokat is?

(A Reggel tudósítójától.) A magyar járadékok körül fölviharzó párisi bűntény nemcsak abban hasonlít az Istennek hála, már-már feledésbe merült frankhamisítási botrányhoz, hogy nagyon magasállású francia urak keveredtek e révén nagyon gyanús társaságba, hanem abban is, hogy hosszú idők óta ismerték az ügy számos titkát a beavatott emberek és

ugyszólván a verebek csiprítették a fákon, mi hogy itt végbe, amíg fölébredt a hatóság és lecsapott a nemzetközi társaságra, amely egy szerencsétlen, legyőzött ország bőrére próbált könnyűszerrel vagyonot szerezni. Mert csak a laikus ember képzelheti azt, hogy nagyszögű értékpapírokat nagyon rövid idő alatt és titokban lehet a piacon összevásárolni.

Az értékpapíripiacnak, az európai tőzsdéknek nincsenek titkaik!

Akármiilyen gondos óvatossággal és akármiilyen szigorú titoktartással történik is valamilyen tőzsdéi manipuláció keresztülvitele, akármiilyen csavaros és rejtett utakon próbálja is a spekuláns azokat a címleteket, amelyekre szüksége van, megszerezni, a megbízó neve, a főválasztó ügynökök és szendők mögött rejtőzik, a cél, amelyből a vásárlás történik és a hely, ahova az összegyűjtött darabokat kiszállítják, nem maradhat hosszú időn át titokban. Több mint két esztendője, hogy a pesti tőzsdén sokat emlegettek egy-két bankár nevét, akiknek jó összeköttetések és üzletbeli ügyességük révén sikerült fixkamatozású papírokból és különösen járadékokból igen nagy üzleteket lebonyolítani és nagyon jelentős vagyonra szert tenni. S

több mint egy esztendője szinte nyílt titokszámbe ment a pesti piacon is, hogy valamely büzlők a párisi Caisse Commune körül,

hogy vannak titkos személyiségek, akiknek összehittetéscik révén sikerült a privilégizált, harminckétszázalékos jótételekre jogosított külföldi tulajdonnok minősíthető darabok közé lebegyűzgetlen régi, sőt lebegyűzgetett magyar darabokat is becsempészniük. Hogy a titok mit pantant ki, azt a párisi jelentések idáig nem árulták el, állítják egy elbocsátott munkatárs bocsajza terelte nyomura a párisi rendőrséget, de annyi bizonyos, ha a magyar pénzügyi hatóságok oly szoros kapcsolatban állnának a magyar értékpapír- és pénzpiaccal, amely szoros összefüggést tartalmaz fenn példul a szövetkezeti mozgalommal, a szor Blumenstein bankár és díszes társai már az első kísérletnél horogra kerülhetek volna. De

nemcsak ez az egyetlen szemrehányás, amelyet a magyar társadalom méltán emelhet a magyar pénzügyi hatóságok ellen.

Föltűnő, de bizonyára megvan az oka annak a jelenségnek, hogy a hamisító társaság éppen a magyar címleteket választotta ki manipulá-

ciója tárgyául és föltűnő az is, hogy a magyar pénzügyi kormány a háborúelőtti címletek kamatszolgáltatának rendezése előtt nem szerezte meg a magyar államot terhelő hányadát a fölrterekelt kamatszolgáltatára jogosult értékeknek. Már a nemzetközi egyezményt megelőzően is nyilvánvaló volt, hogy a kamatszolgáltatást igen jelentékeny, egyharmad körül mozgó része föltűnően, a háborúelőtti Magyarország áthárított vagyonának arányában, a trianoni Magyarországot fogja terhelni. Másodszer

a pénzügyi szanálást megelőző években parlamenti és külföldi ellenőrzés nélkül volt módja a kormánynak arra, hogy erre a célra a bankjegysajtó révén annyi pénzt szerezzen, amennyire csak szüksége volt.

Harmadszor pedig ezek a papírok akkor ugyszólván ingyen voltak kaphatók, potom pénzben, pár fillértér szerzhette volna meg a pénzügyminiszterium azt az egész járadékmenntiséget, amennyinek a kamatterhét a későbbi egyezményreánk hárította s ily módon megmenekülhetett volna a későbbi, aranyban fizetendő kamatok terhelől. De sok föltűnő, céltalan, terméketlen vállalkozásra pocsékolunk el az inflációs papírbanhók tömegét, de kevés produktív, később busánan meertérülő s gyümölcsöző vagyontárgyat szerzhünk rajta!

A csehek megcsinálták ezt az egyszerű operációt s most a markukba nevetnek, a magyar pénzügyminiszterben nem volt annyi előrelátás s annyi fantázia, hogy az alkalmat tartkonragadta volna.

Pedig, ha dollárt tudott vásárolni titokban s a zsefgazdálomban a magyar pénzügyminiszter, sokszázszor dollárt, ugyanakkor, amikor a kis zugvalutást a rendőrség szemfüles detektívjei könyörtelenül lefogták, akkor a magyar járadékokat is összevásárolhatta volna, mert a dollárok elusztak, de a járadékok megmaradtak volna. Ma már késő a bánat, csak az a sajnálatos és a szomorú, hogy az

az államférfiu, aki ezt a mulasztást elkövette, ugy járkel ma Budapestben, mint a finansziális bölcsesség sürített tudományának horzózója,

holott elmult tevédecinek következményeit az ország igen súlyos és nehéz verjétekkel küzdezőt üdozokkókkal volt kénytelen megcsinálni.

× Walkó külügyminiszter az olasz kereskedelmi szerződést decemberben, a német szerződést januárban terjeszti a parlament elé. Bethlen vasárnap délelőtti hosszasan tárgyalt Walkó külügyminiszterrel az olasz-magyar és a német-magyar kereskedelmi szerződések anyagáról. A tanácskozás után beszéltünk Walkó külügyminiszterrel, aki a következőket mondotta: — A magyar és az olasz megbízottak november 23-án találkoznak Rómában és a lefolytatott jegyzékváltás alapján újabb kereskedelmi szerződést kötnek. A szerződésben véglegesen rendezük a magyar-olasz kereskedelmi viszonyt és az eddigi torzítás megállapodásokat nagyon sok ipari és kereskedelmi ciklre kiterjesztjük. A magyar delegációt Nicht követési tanácsos vezeti. Számítás szerint a tárgyalások nyolc-tíz nap alatt befejeződnek és így a végleges olasz-magyar kereskedelmi szerződést még karácsony előtt a parlament elé viszem. A kormány súlyt helyez arra, hogy a német-magyar kereskedelmi szerződés is minél hamarabb tető alá kerüljön, az erre vonatkozó tárgyalások karácsony után fognak megkezdődni. Remélem, hogy a német

szerződést már januárban betervezhetem a képviselőházban. Az olasz és a német tarifák szerződéseken kívül más állammal egyelőre nem kötünk újabb kereskedelmi szerződést.

× Angol-Magyar Bank Fleissig Sándor elnöklésével tartott közgyűlés elfogadta az igazgatóság alapítófelmentési javaslatát. Az intézet 120.000 a 50 pengő névértékű részvény kibocsátása után részvénybőlcéjét 18 millió pengőre, saját tőkéjét 31 millió pengőre emelte. Az új részvényeket 80 pengő áron a Herbert, Wang & Co. Ltd. londoni bankhoz vették át. Az igazgatóság új tagjai: Dudley Ward, William Dean, a British Overseas Bank igazgatói, Th. M. van der Beugel, a Labouchere & Co tulajdonosa, Magyar Pál, aki ügyvitelvezetői állásáról lemondott és ezután mint ipari konzultans tevékenykedik. Kálmán Henrik ügyvitelvezető vezérigazgatóhelyettesé nevezték ki.

TUNGSRAM

TISZTA FENY
GAZDASÁGOS
VILÁGÍTÁS

Valódi ezüstből a legszebb kidolgozású

verseny és esküvői ajándéktárgyak

valamint a legszebb nemes bronz iparművészeti szobrok, fantaguritárak, szivar- és cigarettakazetták, stb. órási választékban:

SCHÖNWALD IMRE

Budapest, IV. kerület, Décsi-utca 5. sz., Décsi- és Deák Ferenc-utca sark. — Ugyanott ezüstkoronák, aranyérmék és egyéb régi tárgyak váltásáa

Sok visszajárás van szőrmék és prémok eladásán körül. Nagyon ajánlatos, hogy csak képesített üzletnél vásároljunk. Gyönyörű és prima

SZŐRMÉ-BUNDAK

köszén és mörtek szerint kedvező feltételek mellett vásárolhatók

Palugyai szőrmészi, Nagymező-ú. 20

Gyermek-bundák nagy választékban!

WEEKEND

bevvezése-könyvű, chof-fűző-rendszerrel-delegznak

Djéren-prospectust sz. 26.

Orqanisatió-Dpest. Örszűb-f. 49 sz.

ZÁLOGGÉDULÁKAT

székely Emil

51. (Terdz-tomplomna l. utca szombent.) Telefon

Teherautók, autóbuszok és speciális ipari autók

beszerzésénél bőven választhat e három elsőrendű világmárkában

Overland angol gyorsteherautó

LATIL teherautó, autóbusz gazdasági és ipari autók

CHENARD-WALCKER Szab. tehervonatótraktor

Róka és Társa Automobil Rt

V. Aréna-ut 57. szám. Telefon: 906-09, 916-17. Városi mintaterem: VI, Nagymező-utca 19

